

బెజవాడ హిందూ హైస్కూలు.

బెజవాడకుండి విద్యార్థికు లొకరు మాపేర నిట్లు ప్రాయశ్చయింపగా:-

ఈ సంవత్సరం సంక్రాంతిపురుషుడు పాఠశాలలమీదికి బోధించుటకు వచ్చి కలకత్తామొదలు చెన్నపురివరకు పాఠశాలల గడదెలిపి విజయవాడ కాకివాడ అల్లర్లు అణగకమునుపే బెజవాడ గల్లంతుపూర్వంభయింది. ఏనాడు కమిటీకొమ్మట్ల మెహబీబ్ లిగియుండెనో ఆవాడే స్కూలుకువరమాకస్థ స్థాపించెను. ఇప్పుడున్న కమిటీ సరిగా స్కూలుమేలేమెంటును పొందియుండలేదని దావాలోదిగిననుండున ఆవిషయమునుగురించిమీయ బూనలేదు. హెడ్ మాస్టరు రామస్వామి ఆయ్యగుగారు సరసాపురంలా మానుకొని బెజవాడకువచ్చి నారెయిక్క కక్తిచేత స్కూలుకు ప్రస్తుతస్థితికి తెచ్చినసంగతెల్లరకు తెలిసియున్నది. కమిటీవారు హెడ్ మాస్టరుగారికి లెక్కలతో సంబంధము కలిగించనేల? అందు తప్పులున్నవని వారిని సంజాయషీ అనుగనేల? ఒకమూల కమిటీతప్పులకు హెడ్ మాస్టరుగారిలోపములకు బాటు బాధవదలవలసివారల! ఏమి యీఆగడము. ఒకమూల సంవత్సరాంతముగురు పరీక్షలు కావలసియుండగా హెడ్ మాస్టరుగారికి కమిటీవారు ఒత్తిడి గలిగించుటయు అందులకు వారియ దిభిమానము విద్యార్థులకు విశేషమగుటచేసివిద్యార్థుల కాంతోషముగలుగుటయు ననేమి తెలుసుకును. కాబట్టి కమిటీవారు పరీక్షలయొక్కరకు విద్యార్థులకు లొండోపడి విద్యార్థులకు హెడ్ మాస్టరుకు కల్లోలు పెట్టించుటకు కారణమైరి. ఈకమిటీయంతకుండు పేరుగా ప్రకరించునది మేమెన్నడు తలంచలేదు. 7 గురు కొమ్మలును పేరుపెనుమాత్రము ప్రెసిడెంటుగా నొక బ్రాహ్మణునిను మరెయిక్కు ముగ్గురును మేమెరిగి నంతలో కమిటీవారుగారు. కొమ్మలందరికీనిసంపెట్టివేంకట రత్నంగాలు చెప్పింట్లు నదిమొకనుచున్నారు. అందులను స్కూలుకు పొలింనుచున్నది జగ్గయ్యపేటకాపురస్థుడుగ లెక్కండ్రెంగిన విస్సంకెట్టి వేంకటరత్నం గారిని స్పష్టముచున్నది.

హెడ్ మాస్టరుకు గలిగిన ఒత్తిడిని బాలర యాంతోషమునకు హెడ్ మాస్టరు కమిటీతో చెప్పకుండ స్కూలు నకు వెలుపు వచ్చి పరీక్షలకు వెలుపులకువార జరుగునని నోటికు కట్టిరి. అందుమీదకు కొందరు బాలురు గ్రామాంతరములకు బోయియుండిరి. తరువాత కమిటీవారు లిగి పరీక్షలు చేయదుమీయ మొదలను సంకులతో నోటినులు కొన్ని ప్రాసీ పంచికెట్టింది. పిమ్మట హెడ్ మాస్టరుకు పనినుండి తొలగించుటకు తీర్మానముచేసి మరునాడు స్కూలు తాళంబులను పోలీసువారి సహాయంతో పగలగొట్టి కమిటీవారు స్కూలుకు స్వాధీనముచేసిరి. స్కూలు పోలీసువారి కాపలాలోనున్నది. ముప్పైరు కమిటీవారు పీఠులమెంటు నడచుకొన్నది మైత్రము పోలీసువారి దావాలోకలదు. బాలురు దుర్మార్గము చేయదుచేమో యిది భయముచేత పీఠులకుకట్టులు కొరలాలోనున్నాడు. నిన్నకమిటీవారు పరీక్షలను ప్రారంభించిరి. నగలు విద్యార్థులైనవారేను. బస్తీలోనున్న వారిలో చాలమంది నయానునో భయమునో వెళ్లియుండిరి. మాకు తెలిసినంతలో కమిటీవారి తప్పుకు పరీక్షలు ప్రారంభించుటఆకస్మికపు పడయెను పరీక్షకు పోదలచిన విద్యార్థులకు పోదలచి చెప్పినవారు లేరు. కమిటీకి విద్యార్థులలో కొందరికి గాధియనుడు వైపమ్యము చేపడిన స్థితిగా నుపాధ్యాయులు కమిటీ ననుగరిం

చి నడవని పక్షమున హెడ్ మాస్టరుకు జరిగిన స్థితి తమకు జరుగగలదని తెలిసియుండ పీఠ పరీక్షలుగా నుండుట తగదని మా నమ్మకము. ఇతర స్కూళ్లకు పోదలచిన వారిని యిన్నెక్కువగా పరీక్షించి ప్రమాదములు చేసిన వాగుండును. అట్టి వారు చాలమంది యుండగలరు. తేనియెడల కొందరు బాలురు నష్టపడుచుచేమోయని భయము కలుగుచున్నది. దావాలోకమిటీ యెగిరిన నెగరవచ్చుక. అంతవరకు వారి మాట సాగును. పోలీసువారి సహాయములను స్కూలు లెక్కలను నిజమగలదో తోడి బాలుర భయముకవైపున ఇంటిలో బలవంత మొకమూల బయట పోలీసువారి యాచ్ఛాటము కొంత హెడ్ మాస్టరు గారిని తప్పించినందువల్ల గలిగిన విచారము కొంత పదిపాను దినములుగా పుస్తకములను విక్రయకారణము కొంత ఈ ప్రకార మనేక విధముల బాలుర మనము లల్లకల్లోలమైయుండ పరీక్షలు చేయబారిన కమిటీయొక్క సాహస మేమనవచ్చును. పాఠశాల ఉత్తర శ్వరవారమున కిది శుభమానన కాబోలు నత్యయము.

కుంతల

చక్కని తెలుగువల. చదివితరవలయు.
ఇది గుంటూరుకోట్ల స్తీడరు
మందపాటి వేంకట వరదరాజమశర్మ, బి. ఏ.,
వరదితము
వెల 8 అణాలు. గ్రంథాలముములకును, స్త్రీలకును
విద్యార్థులకును వెల 7 అణాలు.
గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద దొరకను.

మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె నీసా 1-కి వెల 0-12-0
ఇది మనోహరమయజేయు విద్యార్థులు, స్తీడర్లు,
ఉద్యోగియు మొదలగు వారికి నుభిగ్ర, విశ్రాంతి వచ్చును.
అన్నతాంజనముడితో 6, తయిశెట్టిగిది, మదగానా

నీమల (REGD)

255 హో ఆ యి ల్
సింలా హో ఆ యి ల్ పెంటుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన పెంటుకులను, ఎట్టిని పెంటుకులను నలుపుచేయును. రాని పెంటుకులను ఆపును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహురమ్యమయిన నుపాసనలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయందు నున్నట్లుండును.
గొంగి 500 మైకురునందుంచబడిన ఎగ్జిలిమకుండు దాని పరిమళమునకు ఒక నువ్వుపతకము నిచ్చిరి. మతియు భావపాదయించుచుబడిన ప్రదర్శనకుండు బొంబాయి గవర్నరు సాహేబు హిజ్ ఎక్సలెంసు లాన్లు వెల్లింగ్టన్. జి. సి. వి.ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి గిరి గూర్చి 10-0. 3కి 2-0-0. తపాలాకర్మము ప్రత్యేకము. సోల్ ఏజెంట్లు:— కాకు అందు కో, సి. పి. టూకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.
చక్కని తెలుగు కట్టు.
వట్టునలె, మెత్తనె, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరిని స్త్రీలుందురా?
కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)
స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడుకు నుబెట్టుకారణమును స్త్రీలకును, చెప్పబడలేదు. ఉష్ణాధికమయిన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్టలకు బాగుపడును, అన్నిటికన్న మిన్ను ముహున లలింతును.
మొసూరు వస్తుప్రదర్శనయిన **బంగారుపతకము**
బహుశతి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యత విశేషముల బాగుడుట కిదియేచాలును. యిరక గ్యారంటీ ప్రాసీ, ఇయ్యనేల. దేశమందంతటను వాడబడుచున్నది యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నవో వెంటనే వాడుడు. నశ్యముగ సంతోషమును గలిగింపగ గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినవో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవాడకాలరు.
హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందరు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి ఇది చాలమంది. మిక్కిలి చాకం యనితెప్పి దానిని కొనుగొని జెప్పచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోవుడు. ఆ నూనె లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మాస్కు చూచి కొనుగొను.
ఒక సీసా 1-కి రు 1-0-0. వి. పి. రు 0-4-0
8 సీసాలు రు 2-10-0 వి. పి. రు 0-7-0
సోలువజెంట్లు, అంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ టెమికల్ కంపెనీ,
85, బామ్బాయ్ స్ట్రీట్, బొంబాయి.
మదగాను ఏజెంట్లు- మహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 20, చైనాబజారులోను, మదగాను

ప్రతిఅంగడివారును తెప్పించవలసినవియు, సిగరెట్లు నువయోగించు ప్రతీవారును ఉపయోగించవలసినవియు,

ఈ రెండు ధీలలోని సిగరెట్లు లే

ఆనందజనకమయిన నుపాసనగలవి!

ఆర్ థాత్

పొగాకు కంపెనీ

లిమిటెడ్

లండను

గొప్పగొప్ప యూరోపియనుల మాపులన్నింటియందును, ప్రేర్వణన బజారుడుకాములలోను దొరకును.

ఆర్ థాత్

పొగాకు కంపెనీ

లిమిటెడ్

లండను

చల్లగానుండును!!

పరివర్తన - అప్పారావుగారు.

[వింజమూరి రంగాచార్యులుగారు. బి. ఏ.]

మొన్నటి యాంధ్రసాహిత్య పరివర్తన చూస్తూ వచ్చి కోర్కెను సందర్శించిన జరిగిన యొకానొక యాంధ్రమునుగూర్చి మీ కిది కావలసినట్లుగా నెఱవరించినది. చివరకు చింతిల్లుచున్నాను. విద్యార్థులై యున్నవారందఱును నున్నవారల యాంధ్రములను బయటపెట్టువారికి గొన్ని కష్టములున్నవి. నిజము చెప్పిన నిపుడను. ఉన్నమాటయన్న నుటకు. సర్వము బయటపెట్టినయెడల బెద్దపెద్ద బంధముల గోపము. కాని వ్యాసముగొల్పితే వీని నన్నిటి నోర్చుకొనుటకు సంసిద్ధుడను.

క్రిందటి సంవత్సర మేమి జరిగెనో నే నెఱుంగను గాని, యంతకుముందు కాకినాడలో నుమావేళమైనప్పుడు కార్యనివేదనము మహాసభలో జరుగబడినది. కాని యా సంవత్సరము కార్యనివేదనము కార్యాలోచనసభలో మాత్రమే జరిగిందని. తరువాత మాదిరికొనిన మహాసభలో విరివిగా జరిగిందని. అందు రెండవ ప్రకారము నట్లు వ్రాయబడి యున్నది. "దివాకలహదయ నుట్టురి అదివారాయణయ్య గారు, ఆకొండి వ్యాసమూర్తి కాశ్రి గారు, కొంత భక్తాద్రి రామకాశ్రిగారు వీరునుగూడ గలించుటచే బహిష్కరణకే కాక యాంధ్రలోకమునకుగూడ లోటువాటిల్లినది" తరువాతి పేరాలోని మొదటివాక్యము యిట్లున్నది. "కార్యనివేదన సభలో జరిగినది దివాకలహదయ నుట్టురి అదివారాయణయ్య గారు, గురుబాదే శంకటప్పారావుగారు స్వర్గము లగుటచే వారికి మాటుగా నితరుల నియమింపబడిన యున్నది" ఇందు మొదటి వాక్యమున అప్పారావుగారి పేరు చేర్చబడలేదో యెఱుంగరాదు. పొరపాటందము, తర్వాతి వాక్యముననే వారిపేరు కన్పిస్తున్నది. పోనీ, రెండవ వాక్యమున స్మరింపబడెదగా మొదటి వాక్యమున లేవన్న నేమియందురా? రెండవవాక్యములోని యాదివారాయణయ్యగారి పేరుపై వాక్యమునందుగా, అప్పారావుగారిపేరు లేకుండుటచే గారణము కన్పిస్తుంది. కావున నేవారణము లేకనో అప్పారావుగారిపేరు కనుటలే వాక్యమున బుద్ధివ్యూహముగా వదిలిపెట్టబడినదిగాని అది సభలో నున్న కొందఱు సభ్యులకు బాధ కట్టింది.

మిమ్ములు చిలుకూరి వారాయణరావు. ఎమ్. ఏ., కాశ్రికూరి నూర్యవారాయణరావు బి. యే. ఎల్. టీ. పాటిబండ నూర్యవారాయణరావు టీ. డి. ఎల్. టీ. కొంపిరరావు వారాయణయ్య బి. ఏ. టీ. డి. ఎల్. ఎస్. వ్యవస్థ ప్రకాశిని ప్రతికాధిపతులు, భారత మాతా ప్రతికాధిపతులు, చట్టసంస్థాపన, పాటిబండ అప్పారావు, వింజమూరి రంగాచార్యులు బి. ఏ. పురాణము నూరి కాశ్రి బి. ఏ. గార్లు మొదలయిన వలెను సంతకములు చేసి పరివర్తన నిర్వాహక సభాధ్యక్షులైన జయంతి రామయ్య పంతులవారి కొక లేఖ నంపిరి. పరివర్తన నివేదనమున ముడించిన సభ్యులకై చింతించు పట్టున అప్పారావు పంతులవారి పేరు చేర్చబడుట తగదనియు అది బుద్ధివ్యూహముగా జేయబడియున్నచో నట్టి యాంధ్రమును గర్హించుచున్నామనియు నిప్పుడైన నది పొరపాటని మహాసభలో దెలుపవలెననియు నందు వ్రాయబడినది. దీనికి రామయ్యపంతులవారు అప్పారావుగారి మరణమునకై చింతించుచు వారి కుటుంబమున కొక లేఖ వ్రాయుటకు బంపిస్తూ నిశ్చయించినదని నమాధానము వ్రాసిరి. దీనికి సంబంధించి తిరిగి వారిట్లు వ్రాసిరి. "మాదిరితనైన కార్యనివేదన మందఱకుం బంచిపెట్టబడినది. కావున నీసంవత్సరమున మహాసభలో దెలియజేయవలెనని వ్రాసె" దీనిని రామయ్యపంతులవారు మార్చి 19 న యూరిముడిది. మిమ్ములు మహాసభాధ్యక్షుల కిక్రిందియర్థము నయ్యుట్టు వ్రాయబడినది. "అప్పారావు పంతులవారిని గూర్చి యందఱును నేదో తిర్మానము చేయబడినది. మాదిరితనైన కార్యనివేదన మందఱకుం బంచిపెట్టబడినది. అందువలన కానిరాతము. వారి పేరు బుద్ధివ్యూహముగా వదిలిపెట్టబడినది నని తలంపబడుచున్నది. కావున సందేహవారకార్య మనవరణము మహాసభలో దెలియజేయవలెనని" అధ్యక్షులు దీనిని మార్చి 19 న రామయ్యపంతులవారికి జూపిరి. రామయ్యగారు వేంకటప్పయ్యగారికి జూపిరి. వేంకటప్పయ్యగారు వేంకటరంగారావుగారికి జూపిరి. నలువరు నాలోచించుకొని యాకాగినను బుట్టదాఖలుచేసిరి. ఈయన తర్వాత పత్రికాధ్యక్షుల సభకు హాజరై యున్నది. కలయిచో బయటించెదను.

విద్యార్థులైన వలెను పెద్దమనుష్యులు. కొందఱు పరివర్తన, కొందఱు ఉపన్యాసములు. సంతకములు చేసి

పంపిన లేఖలకు నేవిధమైన ప్రతిస్పందనము నీయకుండుట అధ్యక్షునికి గాని రామయ్యపంతులవారికి గాని తగదని మనవి చేయవలెను. చేసినది మిక్కిలి శోచనీయమైనది. దానిని దిద్దుకొనకుండుట కేవలము తుంతకము గానికల్గును. అప్పారావుగారి యభిప్రాయములను వీరంగీకరింపక పోవచ్చును. కాని నేటి యాంధ్రసాహిత్యములో బహుమతిగాక కాక తాము యధార్థమున భాషావేదకారకమున నమిచ్చిన దానికొకై స్వార్థము నాసీంపక కీర్తికి నేమిపాపక ప్రతిపక్షుల తిరస్కారము మానముల నోర్చుకొని తమ యాజ్ఞానితనమును గృహిచేసిన అప్పారావుగారు నిశ్చయముగా నాంధ్రలోకముయొక్క కృతజ్ఞతకు బాతుగి. ఇదిగాక, అప్పారావుగారు పరివర్తన కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా నుండి దానియందు విశేష శ్రద్ధ తీసికొనచుండిరి. అట్టివారికి సామాన్య కృతజ్ఞత వైకాపాపండుట తరివర్తన సాయముల యందరబుద్ధికి లక్షణము కానేరదు.

"కార్యాలోచన సభలో వారి కుటుంబమునకు సానుభవము తెలుపుటకు నిశ్చయించబడినది! ఇప్పుడే అధ్యక్షులకు "అని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని కార్యాలోచన సభలో జరిగినది రామయ్య పంతులవారి గృహుండవపు టెత్తు. తక్కిన మాస్థురి కుటుంబములకు సానుభవము తెల్పి వీరుకుటుంబములకు దెలుపవలెనని వాదనలు వచ్చునేమో యని యాలోచించి రామయ్య పంతులవారి యొక్క పేరిని కొందఱు యభిప్రాయము. దీనిని సవరణగా నంగీకరించి నై నుదహరింపబడిన వాక్యమున సవరణ చేయవలెనని గోరగా రామయ్యగారు లేఖను బుట్టదాఖలు చేసిరి. వాస్తవమున కాసవరణ రామయ్యపంతులవారి కిష్టము లేదనియు, "పరివర్తనకే కాక ఆంధ్రలోకమునకు గూడ లోటువాటిల్లినది" అను వాక్య మప్పారావుగారికిగూడ వర్తించినపు నేమోయని వారిభయమునియు, దీనిని మనము నుండుకొనియే వారేముకేరే దాటుకొనిపోవ నెంచియును దెక్కవలెననియు విద్వాంసులును భాషాభిమానులును ఉన్నవారందఱును రామయ్యపంతులవారి కిట్టి తలంపున కనకాళ మొసరి యుండుట వారి గౌరవమునకు వచ్చేదేవాలదనిచెప్పటకుం జరిగిల్లుచున్నాను.

ఇంతకు నిట్టియకృత్యము జరుగుటకు అప్పారావుగారు చేసిన ఘోరపాపమేమి? సజీవమైయున్న మనవాడుక తెలుగులో గృంధములు వ్రాయుచున్నాడు. "గొర్రయ్య! గొర్రయ్య!" అని యెల్లరుం జరిగితి గొర్రయ్యకుమే కాని యా గ్రామ్య మెక్కడనో లేదని వీరెఱుంగను. అవ్యసంఘాధ్యక్షుల యుపన్యాసమున "అట్లనే" మున్నగు ప్రయోగములు చాలకలవు. అధ్యక్షుల యుపన్యాసమున "ప్రయత్నించవలయును" "కర్మము" "మీరకుండ" మున్నగు చక్కని ప్రయోగము లెన్నియో కళకళలాడుచున్నవి. ఏభాషలో నాంధ్రసాహిత్యపరివర్తనకార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షులైన రామయ్యపంతులవారు నిండుసభలో మహాపండితులకు నుపన్యసించియుండిరో. అభాషలో గృంధములు వ్రాయుచుండిరి అప్పారావుగారిని. ఏభాషలో వేరి కాకనాధికారములవారు నోరునుబ్రహ్మణ్య కాన్తులవారు, మున్నగు మహాపండితులు తరివర్తనకే విద్యార్థులతో నుపన్యసించియుండిరో, అభాషయే నాగరకమైన తెలుగున అప్పారావుగారిని. వీరందఱు మాట్లాడినది గొర్రయ్యమైన వీరేమగుదురు? వారి కట్లు పిలుచుట కట్టికారితన నోరాదునా? ఈమహాపాపమునకై అప్పారావుగారి కీర్తికి గృతజ్ఞతను జూపియుండిరి. పరివర్తనకై తమ మాట దక్కించుకొనేకార్యకర్త కాని, అందుప్రభుతో నెఱుంగుచున్న నూతననిక జేతుతో గప్పిపుచ్చుట వీరితనమా? నన్ని కల్లు వాచి పెండ్లియేమియగును? పరివర్తనవారు తక్కిన వాదనలపర్యాయమున, అప్పారావుగారికై చింతించుచు కలకత్తా, మద్రాసు, సికింద్రాబాదు, మున్నగు దూరస్థులనుగూడ సభలు జరిగినవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ కి తెల్లవానిని గీర్తించినవి. ఎవ్వరెట్లాడినానికొన్న భవిష్యదాంధ్రసాహిత్యమున అప్పారావుగారి నామము నుర్రాత్తుర అలతో విభాసిల్లగలదనుటకు సంబంధము లేదు.

మైనూరు కాసన సభ:— మైనూరు కాసనసభ నిర్వహణకుండు జరిగింది. కొత్తగా బిల్లులనేకము ప్రవేశపెట్టబడినవి. వీనిలో నేరపుటాతులకు సంబంధించిన బిల్లుమాత్రం కలదు.

ఆర్. హెచ్చి. కాంతెలు. పి. ఎస్. — వీరు మైనూరు మహారాజుల ప్రైవేటు కార్యదర్శకులండి ప్రస్తుతము రిమానులు సెలవు వున్నవని యున్నాడు. వీరికి మన నామగు మానముల సెలవు దయచేయబడినది.

చెన్న పురి బజారు రిపోర్టు

దిగుమతులు.

బట్టలు:— అన్నిరకముల రంగుబట్టలకును ధర యెక్కువగానున్నది. సరకు కర్రవైనది. కీర్తనాపర్యాయము రిపోర్టున ప్రచురించినప్పటికిని ఇప్పటికిని ధరలు 100 కి 4 వంతున పొచ్చినవి. చుబ్బుగుడ్డలును, తెల్లగుడ్డలును, యథాస్థితిగానే యున్నవి. అయ్యుడయిన సరుకునకు తాళానకువచ్చుచున్నది. మార్పు అంతగా కానరాదు.

నూలు:— బజారు చందము గానున్నది. ఉన్న సరకునకు అమ్మకములేదు. కొత్తసరకు వచ్చుచున్నది అందుచేత నలుగురు ముచ్చుచున్నది. 40 సంబరు నూలు పానునకు రూ. 18-11 వై. 60 చొప్పున, 60 సంబరు పానునకు రూ. 1-5-8 వై. 60 చొప్పున ధరలు నిలచియున్నవి. ఇచ్చటి ధరలకును, సీమధరలకును వ్యత్యాసము తక్కువగుటచే దిగుమతుదారులు కొత్తసరకును తెప్పించుటకు.

లోహములు:— ఇరుపధార్థములు:— అమెరికా యొక్క ఖడ్గము, బ్రిటిషుఖడ్గము, బెల్జియము సరకు (రెండవసంబరు) 500 పానుల పుట్టికి రూ. 55-రూ. 75ల మధ్యనున్నవి. స్వీడిషుసరకు పుట్టికి రూ. 75-రూ. 77ల మధ్యనున్నది.

రేకులు:— ఉక్కురేకులు 2.5- రకము పుట్టియొకటికి రూ. 60-రూ. 65 అన్నవి. 2-9 రకము రూ. 62-రూ. 65 అన్నవి; 10-18 రకము రూ. 75-రూ. 80 అన్నవి. "హూపు" ఇనుము పుట్టియొకటికి 75-రూ. "స్పింగు" ఉక్కుపుట్టి యొకటికి రూ. 60-రూ. 65. కలకలఉక్కు పుట్టియొకటికి రూ. 60-రూ. 65. కుత్తిసాగపు (జింకా) రేకుల సరకులేదు. గుండ్రఖడ్గము: ఇంగ్లీషు, అమెరికన్ సరకు పుట్టియొకటికి రూ. 75-రూ. 80 అన్నవి. స్వీడిషుసరకు మేములకువచ్చు కుదురుట్టి, పుట్టియొకటికి రూ. 75-రూ. 80 అన్నది. ఇత్తడిరేకులు, పక్కా-సరకు 20 పానులకు రూ. 450-రూ. 460 ధర నున్నది; ఇత్తడి సరకు రూ. 400 లకు దొనుకును. సరకు కొంచెం కొరతగా నుండుటచేత బజారులో ఇంతకంటె ఎక్కువ ధరలుమాత్రం నుండవచ్చును. రాగి రేకులు:— పుట్టియొకటికి రూ. 420 అన్నది.

పంచదార:— బానా పంచదారకు రూ. 870-12-0 వై. 60 ధర యున్నది. ఈ మధ్య సరకు తక్కువగుటచేత, దిగుమతి లేకపోవుటచేత, ధరలు కొంచెము తగ్గినవి.

సిమెంటు:— కీర్తనా మారు ధరలు తెలిగినవి వ్రాసితిమి. అవి యెటులనే నిలచియున్నవి. ఇకముందు ధరలు పెరిగిన ఇంకను ఎక్కువగా పెరుగవచ్చును. ప్రస్తుత పురము ఇట్లున్నవి. గిల్లింగు మాను సరకు, చేతిమాను, పీసాయొక్కంటికి రూ. 18-14-0; ఇంగ్లాండు మార్కు: రూ. 18-8-0; డీపు సరకు: రూ. 12-8-0; మద్రాసు ఇంజనీమార్కు: రూ. 12-8-0; జపాను సిమెంటు రూ. 12-8-0; "ఇస్టా" మార్కు: రూ. 18-12-0; "బీ" మార్కు రూ. 18-12-0; గజాతి మార్కు:— బస్తా యొక్కటికి రూ. 8-9-0.

ఎగుమతులు.

ప్రత్తి:— కత్తికరకు రూ. 172 కుంబడికి చలా నుడి యగుచున్నది. కాకినాడ సరకునకు మార్పిణి ధరలు చందము. రూ. 148 లకు అమ్ముచున్నాను. కాని, కొనుదాడులేదు. పదున పెట్టబడిన పోట్లు:— మేక పోట్లు:— పక్కా సరకు రూ. 2-15-0 లేక రూ. 3-1-0 ఉన్నది; మైదరాబాదు సరకు రూ. 2-2-0 లేక రూ. 2-4-0 ఉన్నది; ఇత్తడి సరకు రూ. 1-14-0 లేక రూ. 1-15-6 చొప్పున ప్రయోగముచున్నది. గొట్టెపోట్లు:— సరకు తక్కువగానున్నది ధరలు ఒకటి-రెండు అరాలు పెరిగినవి. పట్టవాసపు సరకు రూ. 2 7-0 లేక 2-8-0 ఉన్నది; లోహములకి సరకు రూ. 2-0-0 లేక 2-3-0 ఉన్నది.

గోవర్కములు:— ఈస్టరు సెలవులు పెల్లెకట్టబడినవి యు సరకు చందమైనది; ధరలు పొచ్చినవి. రూ. 1-2-0 మొదలు మైదరాబాద సరకు రూ. 1-4-9 వంతు నున్నది.

గింజలు:— అయిదములు— 10.8 చొప్పున, ఆయిదము 8.8 చొప్పున ధర యున్నది. వేల సెంకలు:— ధరలు పెరిగినవి. ఫ్రెంచివారికి గిరాకియైనది. సరకు విరివిగ నుండుగా కాకలకున్నది.

రొక్కము:— ఈస్టరు సెలవులకు రొక్కము ప్రయోగమైనది. నడ్డిలులేచినవి, బెంగాలు బొగ్గంకేరలును, బొంబాయి బొగ్గంకేరలును మునుపటిరేలే 7 రూ. చొప్పున నుండగా, మన బొగ్గంకేరలు రూ. 8 వరకు పెరిగినవి.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సభ

I

ఇవటూ సాగభూమికావుగా రిట్లు మువ్వేరవాయు చున్నాడు:-

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభావ్యవస్థలనుబట్టి ఆంధ్ర విద్యార్థిలయందునుండియు (ప్రతినిధులనందలయినవి) ప్రతి కల సంవత్సరమునా, కాని, ఆంధ్రవిద్యార్థి కళాశాలలన్నియు మానిలేదనిగా, కావున ప్రతివర్సలనూ ఈ ప్రాథమికసభను జరిగదనుచు జరుగుటకు సహాయకాల లకుట ప్రతి ఆంధ్రవిద్యార్థియొకడును నిర్ణయించుకొని.

ఈసంవత్సరము ఆంధ్రవిద్యార్థి సభాదేశమునకు మూల దేశముగా నున్న రాజమహేంద్రవరపు కళాశాలవిద్యార్థుల కొరకును ప్రస్తుతము:- రాజమహేంద్రవరపు ప్రతినిధులగు బోధకాధ్యక్షులతో ఆంధ్ర విద్యార్థి సభ 80-వ తేదీకి పూర్వము కాలేజీ కార్యదర్శనమునకు తెలియజేయుట బంపవలెను. అందునుండి కలకత్తా రేవువారి నెంచి కళాశాలాధికారులు ఆహ్వానముగాధ్యక్షుల కంపును.

ఈసభలో సంబంధించి చాల అటవంకములును లేన గురకు ఆంగ్లేయులను బాధ్యోజివీతులను జరుగును. ప్రతి నిధు లొక్కొక్కరు య 2 య లేదా భోజనాదిసదుపాయము లకై చెల్లించవలెను. ఈ సభకు కళాశాలాధికారుల సమ్మతి వై బహుళకే విధిగా వాదనచేయవచ్చును. సభకుగూర్చిన యితర విషయములు "అహ్వానసంఘము - రాజమహేంద్రవరపు" దెలిసి కొనవచ్చును.

II

తేదీవల్ల వెంకటేశ్వర మహాసేన యిట్లాప్రార్థించుచున్నాడు:-

ఈసభ కాకినాడలో జరుగునో జరుగదో యని ఖిలము నభ్యజనులకును రాజ్యవ్యవహార కార్యక్రమముతో నాకు తెలియజేయ బిక్కవెట్లన అయితోప్రార్థించుచు, విచారము ను నాకు కలిగించి, తల వెట్టికార్యము ద్విత్వికమున్నును లేకుండ జరుగ నున్నారని అయితోప్రార్థించుచు, కార్యక్రమమును జూడ విచారమును గలిగించి ఆంధ్రవిద్యార్థి సభాదేశములను ప్రస్తుతము జరుగబోవు సభ ప్రార్థిక నెంతవరకువచ్చును. ఇంకను ఆయనదేశములను రాజమహేంద్రవరపును జేర్చుకొనించును.

తలవెట్టికార్యములనుగూర్చి గొడవలొ వినిపి నాటగాలొ కాకినాడ విద్యార్థులు ముగియుండ సభ జరు గుటే నిశ్చయము. అందుకుటికి వివిధసాహసించుచున్న దగ్గి రాజమహేంద్రవరపు రెవరైనా క్షమాపాత్రులు. రెండు మూడవరైనా విద్యార్థి కళాశాలల కుభ్యముగా పున మాంధ్రవిద్యార్థి కార్యనిర్వాహక సభ్యులను సువిచిత్రార్థము గా తెలియజేయుచున్నాడు. ఈ ప్రసక్తికాల విద్యార్థి సభయొక్కవలదైతెలు తెలుగు? అవియెంతవరకు ఫలితములకు తెలిసింది. ఏమనగా సభ మాదిరి, ధనము వ్యయమునది, ఫలితము కుభ్యమునది. విద్యార్థుల కిటుగించుయిన లాభము రెవరయినది. అటుగించు తెట్టి 3. నా గ్రోరణి జరీతులు ఆంగ్లమున జరుగుచున్నది. ప్రాచీనమునా "వేట్టు" నలె ప్రార్థనమును ప్రకటించుచు, అటవంకములు ఏ సాధనమున కై? ఇది సంవత్సరమున అధికమున బిక్క సారమున ప్రతినిధులయందును ప్రతినిధులయందును చుకలకును నిర్ణయమున కైవచ్చును. విద్యార్థుల తీర్మాన ములను చేసి ప్రైవేట్ కాలమున తెలియజేయవలెను ఏమియు లాభము కుభ్యమున సరేకా. ప్రైవేట్ కాలమునాటిల్లనని ఖిల తెలియవలెను. ఎవరు, విద్యార్థుల ఆశయములెల్ల కర ములకుగలెయిందికో ఎవరు చాలవరకు ఆంధ్రవర్సలొ ఆట్టి యూనివర్సిటీ వారికి "అహ్వాన" మి విద్యార్థిధానమేమి యు బాగుచేతద" ఆంధ్రవిద్యార్థు లొక తీర్మానమును బంప ఆంధ్రవిద్యార్థులకు నిరీకారా యని అయియు, చతు పాతనవారికి జరిపవలెను. ఆట్టివో యెంతేది విద్యార్థులకు కావలసింది?

ప్రస్తుత విద్యార్థుల కేటిపాత అయి, ఆంధ్రవిద్యార్థులకును కిరిమిని ఆధారముననుదరించు విద్యార్థులకు బోధకే ఆధారమును. అటు లెవరైనా చేయవలెను యిది వరకే వాదన జరుగుచున్నది ఇట్లు దేశోద్ధారము సాహాయ్య భూమిని వాని సేవయిన జరిపవలెను అటవను పాటలను తెట్టి సభకు జరుగు మూడు నాళ్ల గుచ్చుటకు చేయ దుండుకొంటిరా? ఈ తర న రాష్ట్రముల సభ కైగతి పట్టెనో ఆగతియే యీసభకు నట్లును బిక్కము. చున పాత కాలలయందు మన జీవకోశాధిక బిక్కవచ్చునని మనకు నేర్పుటలను. మనగతి మరగిపోవుచున్నారను. చునదేశమును

గురించి మనల కేమియు పాతకాలమున తెప్పటలేదు. దేశ నాయకు లకుటకు ఏమి మార్గమునా, ఏమి సాధనమునా మన కలుసుకొనుయిన బోధచేయుటలేదు. అట్టి విషయములను గూర్చి ఆంధ్రవిద్యార్థులసభ తలపెట్టవలెనని, ఏమి మన కనుదీము పాతకాలలొ నేర్చుకొనో వానినే చున మూలొ చించితిరా ఆసభ యెంతమాత్రము అవసరములేదని చెప్ప వచ్చును. దేశాధ్యక్షులయొక్క బోధకులయొక్క, విద్యార్థులచే నులభముగా చేయవలెను. కనుకవారి గూర్చి వాని నొక పెద్దవ్యాసమునుగాన యీవిషయమును గూర్చి సభవారు చర్చించుటకు యిది కోవచున్నాను. ఇట్టివాని యందు దేశ బాధకులకును కిక్కిరిందనలెను. వేరిని సభవారు నిర్వహించవలెను. నేనవి విద్యార్థులచే చేయవలెను, అను మన మానసింపవలెను. అంతయేకాని మనకునొకములేనిది ధనవ్యవహారమున కార్యములను చునము తలపెట్టవలెను.

కార్యవ్యవహార ప్రకటించిన కిరిగెట్లు దరఖాస్తుపూర్వమునా అరేకమును చిత్తమునగలవు. చునదేశము వారిద్యమను మూగి దేశము నధిపతి సమకట్టినవా రొక్కరయిన లేని నిలియును, పెద్దల క్రియాశూన్య లయ వాక్కులు లయ యుండున క్షుడు చున సభల, చున కాలముం కియు అటపాటలయందు వ్యర్థపదపదగునా? ఆవకాశములను డిరక బానియ్యునాడెను. ఏ ప్రభులొ నే పానున్నవో అనునట్లు ఏ విద్యార్థి ఏ గోకేవునో ఏకరక. కావున ఆందరి విద్యార్థులను వాక్కులతోనున వెంచక, వ్యర్థకార్యములం జొరనీయక ఎల్లప్పుడును దేశమును గూర్చియు దేశోపకారమునుగూర్చియు చింతించుటలు చేయుటలు చాకి మన సభవారు "ఆవకాశముల" నిజ్యునలెను

రెండవతరగతి మొదలు, విద్యార్థులయొక్కవరకు ఆంగ్లేయ భాషలొ వెనకనుచున్నారను. చునభాష మరచిపోవుచున్నారను. అట్టియెడల చునభాష నభివృద్ధి చేసికొనవలెను. చున దేశ భాష యొక్క ప్రేమ మిక్కుటముగ నుండునట్లు చేయవలెను ఇందులకు ఆంగ్లేయమునా వాగ్దోరణిపరీక్ష యేల జరుపవల యును? దేశీయ విద్యయందుచే మన ప్రేమముంతయు కను చుకవలెను గాని యితర విద్యలకు మన సభవారు ప్రేమించ రాదు. అవి మన పాతకాలలయందు దేలగయినా తప్పదు. ఇం గ్లీషు కనకత్తులకు బహుమతి యేల? (మునుకాల్ల పందెము) ఎందులకు ఇటులా మనసంకతముకలువవలెననిది? ఇంత కన్న నెక్కువమొకరకును దేశోపయోగ కార్యములనువిష యములందు వినియోగించవలెను. ఇట్లు కాలవ్యయము చేయుట కంటె నెక్కువ విషయగల కార్యములందు వినియోగించవలెను. ఇట్టిపనియొగవచ్చు. విద్యార్థులందరికీ ప్రకారమున నేమో, వారి నెట్లు చేయగలవో దేశ నాయకులగుటకు మార్గములను గూర్చి యు గొప్ప కారి చేత బోధచేయవలెను. ఇవిగాక, యింకే విషయములనుగురించి బోధచేసినకు వారినిగూర్చి యిదివరకే వారి కళాశాలలొ చెప్పియందనవచ్చును లేదా, కొందరికియెవ్వరుండకపోవచ్చును. లేదా వారి కుడయోగించు విషయములు యుండకపోవచ్చును.

ఈ సభతీర్మానములను గూర్చియు, వారు జరుపుకొ డెములను గూర్చియు, వాటిని చునవిద్యార్థులకులగుగూర్చియు, వారు చేయుబోధనగూర్చియు సభవారు కనబరచునాడలె నిద్యార్థులచేయును. వారుచునకునాక?

ఇంగ్లీషువిషయమును గూర్చి చెప్పవలసింది. నాకు జ్ఞాపకమున్నదియెవరు నాకుగొట్టు బరునగా ఈ ప్రసక్తికాలముల విద్యార్థి సభవారు "ఒకమానసక్రక"ను స్థాపించవలెను అవి తీర్మానించవారు. అటవల పాటలకు సంవత్సరమునకు 400 వ్యయము చేయగలరు గాని విద్యార్థి ప్రకటన స్థాపించుట ఏమి లేకపోయెను. అట్లే ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ మాడ పరిధిల్లు నేమో యని ఖిలములను కచ్చింది. ఒకమానసక్రక ప్రతి రహంధ్రవిద్యార్థి తెప్పించవలెదా? అట్టివో నాదాధ్ర విద్యార్థి నామమున కనచ్చును. ఇట్లెందరు విద్యార్థులు చునా దాటగా నున్నప్పుడు ఒకమానసక్రకను ఆంధ్ర విద్యార్థి సభవారు నిర్వహించవలె? ప్రతివర్సలకు మూడు నాళ్ల కుచ్చుటలే చాల ధనము నెచ్చించి అటవల తెట్టి కన్నులపండుగ చేయగలరుగాని మునియోగకరమును పత్రిక నొక్కనాని నిర్వహించ లేకపోయిందా? అధికపత్రికను నిర్వ హించుటకుయిన బోధుత్తిందిరా? వాని నేనిర్వహించునని లేకుదల్ల రాజగోపాలరావుగారు వాగ్దామివ్వ వారిని "పా చురకచేసి పత్రికను స్థాపించ లేకులేకపోతి. కాన యిప్పు డయ వాక్కులుగాక, క్రియాశూన్యలని ఆంధ్రవిద్యార్థులని పించుకొని యెదరుగాక!

ప్రతినిధులొ బహుమతు పొందు స్వామినిరాబుడ

కారకు అడిగివచ్చుచు 1.0-0 విషయము విచారమును పొం దని విద్యార్థులకులేగ గదా? జనానిగాను ఎవ్వరయినవాడి యున్నారా? ఆనీరా మనదట్టి నిరాబుడిగాని నీరాకంటె ఎంతో అధికముయినదా చెప్పవచ్చును. నామమాడ కర క్కాయవాసక తప్ప నొక వాసకయుండదు. ఆంధ్రవిద్యార్థులకుతమనా నెందరో కనామకాత్రు విద్యార్థులకులగు వారు కరక్కాయనీ గాను ఎట్లు స్వామి ఇంతగా చేయవలెనో తెలియదా? ఎట్లు వారిని వారు పరపకలెనో ఎక్కడ చూచినను వారనును. ఏమి యిట్టి విన్నవ రి కి? చునను గూర్చి నేర్చుకొనకు? జనాని విద్యార్థులకు వాచి చునను బుద్ధి తెచ్చుకొనవలెను. వారిదేశమునకు ధనము కాలలయినప్పు డు ప్రతినిధులొకరు విన్నట్లులనుచేసి వారికినిచ్చింది కొంచె మయినను దానిని దేశమున కిచ్చుచుండవలెను. ఆట్టివ్యాసక్రకా గులము కాకపోయినట్టికి పరిశ్రమనుగూర్చి ఏమి నానము నెచ్చుకొనరాదా? ఈవిషయము ఆంధ్రవిద్యార్థి సభవా రేలెలపెట్టవలెదా? ఈవాదనలకు చెప్పచున్నాను-చునను అటవకై వినియోగించు ధనమునా కొంతభాగము "సిగా, దానిని నులభముగాను కుచ్చును గాను ఎక్కువభాగము కాకుండ చునకుదొరకు వస్తువులతో తయారుచేయుటెట్లు" అనువిషయ మును గూర్చి వ్యాసమును తయారుచేయువానికి పతకమువలె న గాని మరేయొకమునగాని యిచ్చవలెను.

అటులకొడి నుభ్యుల పెద్దలొ నే నిబంధనలేమి యు లేనప్పుడు మూడువేలమంది ఆంధ్రవిద్యార్థులసభకు వచ్చివచ్చును ఇంకను తక్కువసంఖ్యల విద్యార్థి లొకమునా ప్రయాణము చేయుటకుయిన రులము ధనము లేదా వారు నేనజేయడ సభలకు పోవుటకు కలితంతుల యనుచుతినిపొందవారెందరోయిం డగా విద్యార్థి సభనుగూర్చి కృతీరేకాళిగూర్చు చున్నవారు చాలమందియింద సభ కెందరో వచ్చెనని ఖిలములే! తరగ తికి యెదరు పాతకాలకెదరు రావలెనన్న ఏమికన్న నెక్కువ డుగ. రారని నాయకీ(నాయకు, ఫిల్మి)లొక ఆహ్వానపత్రికలొ పులిపాతకాలకుపం ఈ ప్రసక్తికాల విద్యార్థి సభకు 48 గును పులిపియునుచుట దుర్లభమయ్యెను. అయినను పాతకాల లన్నియు నూయబడింది. మూడువరకొయినను, పరీక్ష తొందరలొ అన్ని పాతకాల లన్నియు ఇట్టిసితిగానున పాత కాలలకును మూడువరకొక కళాశాలలకు ఆహ్వానపత్రికలను యిచ్చుచు పంపి నేమి లాభము. వైగా, పులిపిగా గానలె నన్న దేశమున కేమాలనోవచ్చు పాతకాలాధికారి నెట్లు కలిసి కొనవలెను. ఇదియెంతవత్తమో యానొచ్చుచు కాన అన్ని యు ఆనొచ్చింది వచ్చివారినందరిని పులిపియునగా రాష్ట్ర వలెనని ఆహ్వానసంఘము వారిని కొనుచున్నాను. మీకేమియు దండుగయుండదు. పులిపి ధిరునుమిత్తు. ఒక కళ పందెములకు ఎక్కువమందికొచ్చింది భయముచెందునరేమో! అట్లును-వో, పందెములకు వచ్చువారిని 1 దినము యును గారచ్చుని వాకి ఒకపరీక్షచేసి ఎలయువారినే అనుమతములకు రప్పించ వచ్చును. కాబట్టి యీపులిపియువిషయమును ఆహ్వానసంఘ మువారు చూసనట్లు పంపింకరింతునాక. ఆంధ్రవిద్యార్థు లందరినెలములను గూర్చి వాగుగాయానొచ్చునని నేను చాన్నాడ.

విద్యార్థుల యొక్కట్లులను యీసభవారు తీసి పులిపియింప తగరని నాయకీ(నాయకు)గాను, 18వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలొ ఆంధ్ర పత్రికాధికారిగాను నెలవిచ్చుట్లుగా ఆంధ్ర మహాసన సభవారిలో కొందరిని యువసంఘ మేర్పరచి, ఆ యువసంఘ సమక్షమున విద్యార్థుల వారివారి యొక్కట్లులను గూర్చి చుచ్చు తించి, ఆ యువసంఘమువారు ఆంధ్ర మహాసనసభకు, ది తీర్మానములను ప్రకటించెట్లు. తీర్మానములను నేనేటు వా రానొచ్చిందిరా, సరే. తేదీయెడ విద్యార్థులకు చున ఏ నూపురము కలుగ నేరదు. కాన ప్రధమాంధ్ర విద్యార్థి సభా హ్వానసంఘసభవారు దివి ఆవరణలొనికి తెచ్చి ఆంధ్ర విద్యార్థుల కరమిలె లాభమును చేకూర్చును గాక.

III

ఒకవిద్యార్థి యిట్లు ప్రార్థించుచున్నాడు:-

కాకినాడపురమున జరుగబోవు, ఆంధ్రవిద్యార్థి సభా మహాసన సభలో నాటు ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ యొకటి జరుగుచున్నదనియు అగ్రాననాధిపత్యము వహించుటకు శ్రీముర కొప్పల్లి వారు సంతకాపు పంతులుగా రద్దు అనియు నెక్కొండు విద్యార్థి సోదరులు ప్రాయముండు ద్విత్వికాగ్రములను పులిపాకలును న జూచుచున్నాము. అయినను ఇంతవరకు నెరదును ఆ జరుగ నన్న సభలొ చర్చించవలసిన తీర్మానములనుగాని సభాదేశ ములనుగాని వివరముగ నెల్లడించి యుండలేదని నాయకీ(నాయకు) యును. విద్యార్థులకును చునమునాడ చునపెద్దల తొగినే

విషయానుక్రమణిక.

దేశవాద హిందూస్థానము	2
శతవత్సర - ఆస్పాత్రుగాన, చెన్నపురిబహు రహస్య	3
ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి	4-5
కథానవ్యాసము.	
నిన్నసాయంకాలపు సభ	6
బిట్టు	7
విగోపా మహాసంగ్రామము	
విశేష తంత్రీవార్తలు	8-9
గణపతిసుబ్రహ్మణ్యయ్య	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	11-12, 13-14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 29-వ తేదీ

శనివారము.

నిన్నసాయంకాలపు సభ.

ఇది వేసవికాలము. పరీక్ష లయిపోయినవి. విద్యార్థులు పెక్కురు వెడలిపోయినారు. కోర్టులు మూయబడినవి. ఎందరో ఇండ్ల కరుదెంచినారు. ప్రయాణమునకు ప్రయత్నించువారు తక్కిన వారు. సామాన్యముగా నిది ఈనగరమున సభలకు సమయముకాదు. ఎచ్చటివా రచ్చట చల్లగాలి నీచునా యని ఎదురుచూచుచు ప్రొద్దుపుచ్చు దినములివి. ఇట్టిసమయమున సభచేయుచున్నారే. ఆ కీర్తికేషులైన జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్య గారు న్యాయము కలుగునా యను చింత కొందరికి నిన్న సాయంత్రము వచ్చుచున్న కళాశాలలో వారి విషయమున సభజరుగునని వినినప్పుడు అనుమానము కలిగియుండునటుకు సందేహములేదు. కాని సభ జరిగిన పిదప అట్టివారి కొకవిధముగు సంతోషమును ఒక్కవిధముగు నుత్సాహమును ఒక్క విధముగు నుత్తేజమును కలిగి యుండు ననుటకును సందేహము లేదు. భవనము నిండి పోయెను. కొందరు వాకిటను గుమ్మమునను నిలువవలసినవారైరి. వాక్కుబ్బముల నైన సమర్పించి దక్షిణ రాజధాని ప్రజాహితజీవన పితామహుని యెడల తమకు గల గౌరవమును సూచింప దలచినను వారికి వీలు కలుగలేదు. సభచేసిన వారైనను వట్టి విద్యార్థులు గారు. విద్యార్థులు మిక్కిలి తక్కువ, ఉత్తమ న్యాయస్థాన న్యాయమూర్తులు, న్యాయాధ్యక్షులు, న్యాయవాదులు, పత్రికాధిపతులు, పత్రికానిర్వాహకులు, వైద్య శిరోమణులు ఎల్లరును హిందువులనక మహమ్మదీయులనక క్రైస్తవులనక పారసీలనక యెల్లమతముల వారును సమావేశ మగుట అయ్యెనుగారి జనరంజకత్వమునకు నిదర్శనము. దాదాభాయి నోరోజి. సర్. శంకరనాయరు సురేంద్రనాథు, వాచా, బడోదాదినాన్ వి. పి. మాధవరావు, డాక్టరు సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య గురగరు సానుభూతి సందేశము లంపుటను తలం చుకొనినయెడల జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్య గారు సామాన్యపౌరుల కెంత గణనీయుడో ఉత్తమనాయకులకు గూడ సంత గణనీయుడనుట స్పష్టమగుచున్నది. మనవారిలోనే కాక హైందవులందరిలోను వైద్య విద్యకు ప్రఖ్యాతిగన్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు

లుగారును, ముప్పది సంవత్సరములకు పైబడి జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి సమకాలికులై ఈనగర జీవనంబునను ఆంధ్రవత్రికల జీవనంబునను మాన్యత గన్న ఏ సి. పార్థసారథి నాయకుగారును, ఈనగరమున సంఘ సంస్కార సమన్వయ ప్రముఖముగా పని చేయుచుండు వేమవరపు రామదాసు పంతులు గారును మన పక్షముగ నిన్నటిదినము దక్షిణ రాజధాని ప్రజాహిత జీవన నిర్మాతలలో నగ్రగణ్యుండగు నాతనికై హృదయము లర్పించి యాతని గుణవర్ణనం బొనర్చి భావిసంతతుల భాగ్యదయంబునకు దోడ్పడుట మనకు మిక్కిలి సంతృప్తికరము. ఆతని శిష్యుడనందగిన దివాన్ బహదూరు కరుణాకర మీనన్ గారు నుడివిన రీతిని జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్య గారు దొక్క గుణ ముండినది. ఇక్కలమున నెల్లరును దానిని హృదయము చేసికొనవలసి యున్నారు. తమ జీవితమున దానిని నిమేష నిమేషమును కనుబరచవలసి యున్నారు. ఆతడు నిర్భయమాన నుడు. పరిస్థితు లెంత భయోత్పాతము లైనను తలపెట్టిన పనిని దిగివిడుచువాడు కాదు. ఫలము లను లెక్కబెట్టుకొను స్వభావ మతనిది కాదు. ఈ గుణము సులభసాధ్యము కాదు. తాత్కాలిక గౌరవమునకు సహకారియుండు. ఉత్తమవక్తృత్వ కలవారికి గూడ తాత్కాలిక ఫలము అనగా సద్యఃఫలము కానరాకున్న యెడల నిస్పృహ జనించుట నిర్విణ్ణత పాడనూపుట సామాన్యముగా సంభవించుచున్నది. అట్టి నిస్పృహకు అట్టి నిర్విణ్ణతకు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు చోటిచ్చిన వాడు కాదు. నిజముగా పరిణామంపు దెరువు నందు గల ఈ పరమవిశ్వాసమే ఆతని గొప్పతనమునకు మహత్త్వమునకు కారణము. ఋజు నెదిరించి, సాధుమునెదిరించి, స్వల్పాధికారుల కుట్రల తృణీకరించి, ఉత్తమాధికారుల యభిప్రాయములను ప్రతిఘటించి మేఘములు దట్టములగుచున్న వను చిహ్నములు కన్పించుచున్నను కుంభవృష్టి గురిసి ముంచివైచునందాక నిలచియుండునను ధీరుడింత దనుక నీ దక్షిణ రాజధానిలో జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు బోలువాడు పుట్టియుండ లేదు. కావున నాతనిసంస్కరణ భావిసంతతుల కుద్దిభకం బగు రీతిని నీ నగరమున నొక యువన్యాస భవన స్థాపనంబో విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపనయో జరుగునట్లు నిన్నటి సభవారు తీర్మానించుట బాగుగ నే యున్నది. జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు జనుల మాంసి. ప్రజల మిత్రుడు. కావున నాతని కేర్పడు చిహ్నము ఎల్లప్పుడు ప్రజాకర్షకముగా నుండవలెను. మాకుం జూడ ద్రావిడ భాషల పుస్తకాగారము ఊను పఠనాగారముతోను కూడిన ఉపన్యాస భవనంబును తన్మధ్యంబున అయ్యెనుగారి శిలాప్రతిమయు వారి ప్రజానాయకత్వ దేశభాషా ప్రీయత్వములకు చిహ్నంబులై వారి కీర్తి కనురూపంబులై భావిపౌరుల కత్యంతాదరణీయంబులై తన రారు సని తోచుచున్నది. ఇంత క్రయత్నము సులభముగా నెరవేరునను వారము కాము గాని ఏమూలకో ఏస్వల్పచిహ్నమునో ఏవల్లరు ద్రవ్యపంతుల నాకర్షించునదియో స్థాపిత కాకూడదను నభిప్రాయము మాత్రము స్పష్టముగా మేము వెలిబుచ్చక తప్పదు. కావున

ఏర్పడిన యువసంఘము వారు తగిన పరిశ్రమ చేయుదుగు గాక యనియు దక్షిణ రాజధాని ప్రజయెల్లయు యథాశక్తిని ఎన్ని తెరంగుల వీలైన నన్ని తెరంగులతోడ్పడుదుగాక యనియు ఈదక్షిణ రాజధానిలోని దేశభక్తాగ్రేసరునకు సన్మానము చింతిని జరుగును గాక యనియు నమ్మచున్నాము. సభయందేరు రె,500 లు చందాద్రై యుండుట శుభనూచకము.

ఆంధ్రమహాజనసభ.

ఈనగరమునుండి ఆంధ్ర మహాసభకు ప్రతినిధులను బంపు నుద్దేశమున నిన్నటిదినము జరిగిన సమావేశపు వృత్తాంతము మరియొకచోట కానగలుగు. అందులో సభవారు ఆహ్వాన సంఘము వారికి పంపుకొనిన ప్రార్థన యొకటి కలదు. ఈసంవత్సరమును ఆంధ్ర మహాసభ ప్రాతర్వేళ కే ప్రారంభము కావలయు ననియు జాతీయగీతములు మేలుకొల్పులు మున్నగునవి జరుగుట కందువలన నవకాశము కల్పించవలె ననియు ఆ ప్రార్థన కోరుచున్నది. ఇట్టి ప్రార్థనయే మరియొకటి కొందరుప్రముఖుల సంతకముతో మొన్నటిదినము ప్రకటించితిమి. సమావేశములలో జరుగు కార్యభాగ మెప్పుడును ఎచ్చటను తక్కువయే. ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు, చర్చలు కార్యప్రపంచమున చేరజాలవు. గత కార్యనివేదనము గానిభవిష్యత్కార్య విరూపణము కాని కార్యప్రపంచమునకు జేరునని చెప్పరాదు అయినను నివియెల్లయు సమావేశముల కంగము లయియే వరగుచున్నవి. ఈయంగములు ముఖ్యాంగములే కానచ్చును కాని ఇవి సమావేశ దేహమునకు శల్యవంజర ప్రాయము లనుట తప్పు కాజాలదు. సమావేశముయొక్క ప్రాణ సిద్ధి యనుట మరియొకదృష్టిపథమునుండి గాని గోచరము కాదు ఒకరినొకరు కలసికొనుట, ఒకరితోనొకరు మాట్లాడికొనుట, ఒకరి యుత్సాహమున నొకరు లీను లగుట, ఒకరియాదర్శమున నొకరుచున్ను లగుట ఇన్నిమాట లేల ఒకరితోనొకరు ఏకమై ఏకముగా సామాన్య దినచర్చ నెక్కింత మరచి ఉత్తమ వికాసాంబుధి నోలలాడుట సమావేశములకు ప్రాణము. ఇందుకు తోడగు నెల్ల యుద్ధీపకములును సమావేశ కార్యనిర్వాహకులు సమావేశ కాలమునకు సమకూర్చుట సమావేశమునకు పూర్ణజీవనము నొసంగుట యగును. సృష్టిశాంతిని ప్రకటించు వసంతర్తుప్రాతర్వేళల మహాజీవన జలంబులలో నేకకాలంబున నవగాహనం బొనర్చి జీవకణంబుల యేకత్వంబును దమయను ప్రతిఫలింప జేయుచు మందవాక్యపులయం దనూసంబుగా కర్ణవర్షం బొనర్చు శుకకోకిలా రావంబుల మృదుమధుర స్వనంబులు శ్రుతిగ పండేమాతర సుందర గీతములతమ సౌభాత్యత్వంబును తమతో తమకే గాక సర్వ సృష్టికిని ప్రకటించుచు భావ్యతాసహ జనకం బగు ప్రాచ్యవైభవ గానంబున తేలి యాడుచు గత యుగంబుల హైందవ తేజం బొక్కడ నొక్క నిమేషం బయినను పుంజీభవించినదో యను నానందంబును నుల్లాసంబును కల్పించుకొని ఆంధ్ర పుత్రులు సభాపేడికను జాటి వచ్చి కార్యోపక్రమం బొనర్చుట నూహించికొనిననే చిత్తము కవిత్రంబగు చుండ నట్టి విధానంబున కవసరచర్యను ఆహ్వానసంఘము వారు పుచ్చుకొనకుండు రని యెవ్వ రిచ్చదలంచగలరు?

మదరాసునగర పాలనము.

ఈనగరపాలనమున నన్ని తెలియజేయుటకు బాధ్యతను అందులో వహించేవాడనుటకు కంట్రాక్టు లతో మన నగరపాలకులకు సంభవించు దండుగట్టాట. ముగియుట అను వాతనికనునగరపాలకులు అనువదితే లయ్యు కొని యెంతోకాలము కాతము. మరల నిన్నటిదినము మన నగరపాలకులపై రమరమి ననువదితేలరూపాయలకుకొక డిక్రీ నుంజూరై నది. తీర్మానము ప్రాయములో న్యాయమూర్తిలు నగరపాలన కార్యనిర్వాహకులను ఎక్కువగా ఖండించినారు. కొట్టుగారియొక్కయు ఇంజనీరుగారియొక్కయు సాక్ష్యము తప్పకరము కాదని వారు నగరపాలకసంఘము వారి కేమాత్ర మును కరుణాశ్రుతుల కారణములేదని వాది ఖచ్చలనుగూడ నగరపాలకులచేత నిప్పించినారు. న్యాయమూర్తి యిది. వేంకటసుబ్బయ్యును అనునకు కంట్రాక్టు ఆరడు కంకర కంట్రాక్టు 1914 లో తీసికొని వాడు. మూడుసంవత్సరములకు కంట్రాక్టు కంకర పల్ల వరము లో నుండునట్టియు, చంద్రావ నగరపాలకులకు చేరినట్టియు కొన్ని గుట్టలనుండి తీయవలయు నుట. కంట్రాక్టు తీసికొనినప్పు డీ గుట్టలు నమూనైనవి. పిదప నిండులో నొకగుట్టను నగరపాల కులు నిన్న కంపెనీ కిచ్చివేసినారు. అందులోనే మంచి కం కర దొరుకునది. కావున సుబ్బయ్యును కంట్రాక్టు విచ్ఛేదముచేసి నవ్వమునకు దావాతెచ్చినాడు. నగరపాలకులు వాడును పెట్టు టలో ఆ గుట్టలు నమూనైనవి యిచ్చుట పొరబాటున జరిగిన దనినారు. చక్కగా నమూనెపరచున కంట్రాక్టు కొరకుతో బంపి ఇప్పు డిట్టివాడను తెచ్చుట తప్పని న్యాయమూర్తి తీర్మానించివాడు. నగరపాలక సంఘమువారి నడవడి ఆలో చనారహితముగను నిర్మూల్య విరహితముగను నున్నదనినారు. నడవడిక యెట్లున్నను న్యాయమూర్తి ఖరదైన మెట్టున్నను నగర పాలకులతో చక్కటిసద్బద్ధితోకపోబట్టి ప్రజల ద్రవ్యము వ్యాజ్యముల చేరిట వారు పేరు తినిపోవుట కనకాళము కలుగు చున్నదని నిజము. ఇట్టి సీతి మర్చనము. అధికారులచే ధర్మ నిర్వహణయు ప్రజలకు నవ్వము గావించిని చేయించుటయో అట్లు నిర్వహించబడి యధికారులనుండి నవ్వములను రాజ్ఞి వారికి తోలించుటయో నగరపాలక సంఘమునకు కర్తవ్యము. నభ్యుత్తిగ నుండుతురు గాక యిది కోరుచున్నాము.

విశ్వవిద్యాలయ పాఠ్యపుస్తకము.

న్యాయమూర్తి వారినగు కారణము విశ్వవిద్యాలయ పాఠ్యపుస్తకమునకు ఇంకను వెన్నరును నియమించబడలేదు. ప్రాంతపురెల్లగున అబ్దుల్ హిమ్ న్యాయమూర్తిగారి కీడవి యయ్యుటనుని యెదురుచూచుచున్నాడు. కాని ఈలోపుగ నొక విన్నయంతరాయము కలుగించియున్నది. న్యాయ మూర్తి ఓల్డ్ ఫీల్డ్ గారిని విశ్వవిద్యాలయసభ్యులగు ప్రభుత్వము వారు నేమించినారు. ఇది వారికి ఉపాధ్యక్షత యిచ్చుటకు నుపకరి ప్రభుత్వమునందలి ప్రాంతమున్నది. ఈవదంతిలో నిజమంతకంటే చెట్టుటకురాదు. ఓల్డ్ ఫీల్డ్ గారి వ్యక్తిగత గణంబుల నర్చ మన కనననరము. వారి సామర్థ్య మెంత యెనను కాదయ్యును. అగణించవలసిన పనిలేదు. విశ్వవిద్యాలయమునకు ఉపాధ్యక్షతను ఇతరులు పనికిరారుటను మన ప్రభుత్వమువారు స్థాపించబాచుచున్నారా యనుటయేకత్తి. అట్టి ప్రభుత్వము నిజముగా జరుగునేని అదియన్యాయము. అం గులాను అబ్దుల్ హిమ్ గారి యంతటి సమర్థుడు విద్యావిషయ ములలో చొరవగలవాడు ప్రాంతపులలోనుండియు ఆరనిని వారినుగారి స్థానమున ఉభయన్యాయమూర్తియైనను అర్హు గానుభుక్తియువా ంకిరంచి మూలకర్మవిద్యాలయపదవి నంద ర్చమునైకోపియనునకగణ్యునియ్యుట ప్రాంతపులలో మిక్కిలి యసంభ్యుత్తి కలిగింపక మానవ. ఉదాహరణ పెంట్టండుప్రభు పుగాడు తప్పక అబ్దుల్ హిమ్ గారికే యపాధ్యక్షత కిచ్చి తీర్చిదిండుతురుగాక యని కోరుచున్నాము.

కోర్టు కేసులను విశ్వవిద్యాలయము.

న్యాయమూర్తి విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకుల ప్రకటన బంపియున్నాడు. జి. పి. నల్లకొండ గారియొక్క యు పొలి. గాను వాదక గారియొక్కయుచున్న నల్లకొండకు గూడదో తెలుపవలసినదని యడిగినారు. చాలై 19 వ తేదీ ప్రభుత్వ తర మియ్యలసినదని నియమించబడినది. తనవి సెంపు అద్దమురాజ్ఞివిశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులకుఅలోచనకు కావలసినంతకాలము దొరకింది. ఏమి ప్రభుత్వ తర మియ్యలో చూడవలసి యున్నాము. మా నగరపాలకులు న్యాయమూర్తిల లో నందు నిజముననే మా విశ్వవిద్యాలయ పాలకులును సం ఖ్యురేమో యనుభవము మాత్రము మాకు జరించుచున్నది.

వృత్తాంతములు

ఫేజుగారు.—ఫేజుగారు వచ్చేజూలై నెలలో హైదరాబాదునకు పోవుచున్నారు.

ట్రాటరుగారు.—బ్రిగ్ స్టాఫ్ గారికి బహుళగా ట్రాటరుగారు బొంబాయిపేకాంటెంటుజనరలుగా పనిచేయుదురు.

మొయిల స్టీయన్.—14 వ తేదీ టపాలను తెచ్చుచున్న కాశ్మీరు అను మొయిలస్టీయన్ 27 వ తేదీ నూయబా కాళునకు దాటినది.

నేపాళను రెసిడెంటు కర్నూలు మేనగు స్మిత్తుగారికి బహుళగా కర్నూలు మేలేగాను నేపాళను రెసిడెంటుగా నియమించబడిరి.

కాశ్మీరును రెసిడెంటు ఫేజుగారికి బహుళగా రెస్టి నెంటు కర్నూలు జి. మేనగుస్మిత్తుగారు కాశ్మీరును రెసిడెంటుగా నియమించబడిరి.

హైదరాబాదు రెసిడెంటు.—సర్. ఎ. పి. నల్లకొండ గారికి బహుళగా ఆసరలి 15. ఎన్. గారిని హైదరాబాదు రెసిడెంటుగా రాజప్రతినిధి గారు నియమించిరి.

వారతనమువారి ప్రకటన.—ఇటలీ రాజువారి కార్యా లనుపు ఉద్యోగిసంతకముతో స్వామిపాత్ర లేనియెడ జపాన్ లోప్రయాణికులు:దిగుటకు వీలులేదు.

నల్లమందు.—నల్లమందు అయ్యకపు ధర హెచ్చు చేయబడినది. అప్పుడును రూ 1800 లు చొప్పున కలకత్తానుండి అయ్యుట నల్లమందు పెట్టెను రూ 2500 లు చొప్పున చాలై మొదటి తేదీనుండి వారతనమువారు అయ్యుదురు.

జనరలు సర్ బాబు నిక్సన్ గారి రిపోర్టు.—ఏప్రిల్ నెల మధ్యభాగము మొదలు నెవ్రెంబరువరకు మెసపాటేమియాలో జరిగిన యుద్ధముగురించి నిక్సన్ గారు పంపిన రిపోర్టును మొన్నటి ఇండియా గెజెట్టులో ప్రకటించిరి.

బొంబాయి కాసనధ ఎన్నికలు.—బొంబాయి కాసన ధభా ఎన్నికల ఫలితసాసము లేరినది. ఇబ్రహీముజీ అద ముజీ పీఠభాయి గారికి 1741 ఇబ్రహీము హుసేను జాఫరు 164 మార్క్స్ ఫిద్దీ అ గాదురు గారికి 139 వోటు వచ్చినది. కావున మొదటి వారునకు అంది ప్రతినిధిగ వెచ్చి కొనబడిరి.

గోధుమపంట—శిల్లి ప్రాంతములందు గోధుమల మనా నులు ఇంకను జరుగుచున్నవి. ఈప్రాంతములందు పంట విశేష ముగ లేదు. గోధుమలను ఎరయు కొనుటలేదు. ఆయాప్రాంత కలములందు ధరలు నిలుకడగనున్నవి. వారతనమువారు కొండు రని నిరీక్షించుచున్నారు. తరులకులకును ఎరువుల కావచ్చు నుగాని స్త్రీలగుకేపు అధికముగ ను టుకులకు తక్కువనకు యెరువుల కావచ్చును.

లెజవాడ ఏప్రిల్ 28:—మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావు గారికి కీర్తిశేఖరై న రాజా కంకణ్యరావు రావులవరకు గారి విల్లు ప్రకారము దాఖలయిన రెలకుల రూపాయల విలువల నిర్ధారించరాదును స్వాధీకము చేసికొనుటకు ప్రయత్నం జరిపించారు గారి కుటుంబ లెజవాడ కక్షలు నునుమారి నుబ్బిక్కణ్యరావు, బి.వి.ఎల్. గారు లెజవాడ సలుకొర్లు లో మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావు గారివై వ్యాజ్యమును తెచ్చిరి. హిందూలా ప్రకారము విల్లుచెల్లని మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావు గారి వాదము—ఒకవిలేఖనకు

అబ్దుల అలీ అనువాకు బొంబాయినుండి కలకత్తాకు 12వ తేదీన వెళ్లుటకు మొదటితరగతిబండిలో వెక్కిరి. స్టాఫ్ జార్జును సరియొక యూరోపియనుడు రెండుకుక్కలతో ఆ బండిలోనికి విక్టోరియా టెంపింగును ప్రేక్షకుడై ఎక్కెను. రైలు కడచిన తరువాత జార్జును కుక్కలను వదలిపెట్టగా అవి లేని పోలి అల్లరిచేసి అలీ గారికి చీకరప్రసాదించి. ఇది ఏమిటని అలీ గారు అడుగగా మాటమాటాచి వికారమునందిన వారిని గొట్టి తిట్టి. తదంతరము వారిని వారికుక్కలను రైలువే యుద్యోగులు నురియొకబంకిలోనికి తీసికొనిపోయిరి. అలీగారు పీరిమిడ ఫిర్యాదుచేసిరి. ముద్దాయిలమీద సమములు జారీ యైనవి.

బొంబాయి రాష్ట్రీయసభ:— తదుపరిమిదన బొంబాయిరాష్ట్రీయసభ 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునుండి మూడు దినములవరకు జరుగును. అహ్మద్ షంఘును వారు విశేష ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. 28 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున భాష్యమును విచ్చేసిరి. తిలక్, చెప్పిస్తా ముజీ మున్నగు వార నేకుటలైతర్యి. గంధి గారు 29 వ తేదీ ఉదయమున తర్ఫీ రని నమ్ముచున్నారు 300 మంది ప్రతినిధులు 28 వ తేదీనకే విచ్చేసిరి. మరి 800 లు వచ్చెదరని తలచుచున్నారు. క్రిందటి సంవత్సరము సమావేశమయిన స్వరూపాలసాసంఘము వారు 29 వ తేదీ సాయంత్రము సమావేశ మయ్యెదరను.

నైనుకుల చికిత్సాలయము:— విక్టోరియా ట్రైనింగు కలెజులోనేనుకు నకు కట్టించబడుచున్న జి. వి. పి. రై తేలి అడిటు ఆఫీసు (బ్రిటిషునయినకుల ఉపయోగాధ్యయ ఆనువతి గా మొయిమొదటితరగతిఖునుండి వినియోగించ బడును. రివ్యు కోనులకు చికిత్సచేయుట కానుందియు వారియున్నది. దీనికి విక్టోరియాసంగ్రామ చికిత్సాలయమును పేరుపెట్టబడును. బొంబాయిరాజధాని జనరలు ఆనువతిగో సగమునాది ఉద్యోగులు దీనియందు నియమించబడుచున్నారు రెస్టి నెంటు కర్నూలు స్మిత్తు వి. ఎస్. ఎన్. గారు ఆనువతియందు యభ్యుతై య్యులగా నుండు ఇదిబొంబాయిలో వైదర యుద్ధచికిత్సాలయము.

పార్సీల ఆదిస్థలము.—తరువాత్యులు పారకకడకను నుండి మొదట ఇండియాకు వచ్చినపుడు గుజరాతు తీరమున దీమూ నమిషమునకు సంభాషణ విడిచిరి పార్సీలయందు దొక నమ్మకముకలదు ఆశ్రయమును జూపకచిన్నాముగా నొక ప్రభుమును కట్టించరలయునని రెండుసంవత్సరముల క్రింద పార్సీలు కొన్ని ప్రయత్నములు చేసిరి. దాని నిమిత్తము చందాలకట్టి తయారు చేయబడినది. పార్సీలచేతనియేరల కార్య దిక్కు దాక్తురు తేవంటి. జి. మోడిగాడు ఆశ్రయత్నములకు ప్రధాన పురుషులుగా నుండిరి రూ 20000 లు వసూలు చేయబడినది. మూడు యెకరముల విస్తీర్ణముగల యొక స్థలమునకొని అచ్చట 50 అడుగుల ఎత్తుగల స్తంభమును కట్టించి దానిపై నేము రూ గాముల చందాయిచ్చినవారి పేర్లను చెక్కించుటకు తీర్మానము జరిగినది.

బంగారము విలువ

బొంబాయి ఏప్రిల్ 28:— సరకువిలువ 16-8-0 రూపాయలకు హెచ్చినది. దీనినిరూపై 'ట్రెయ్యు ఆఫ్ ఇండియా' కేంద్రిక యెట్లు వ్యాముచున్నది.

నగరకోటకు బంగారము సరఫరా కావలసియున్నది. మోడి కడ్డీలధర 94 రూపాయలవరకు హెచ్చినది యుద్ధ మింకను చాలకాలమునకును జనుకు నెడల మోడికడ్డీలను సరఫరాచేయుటకు రూపాయలను కరగించుగతి పట్టుకంటెటివ్విధి వెం డి ధ ర కు గలుగు నేమో యని అనేకు లనుచున్నారు హిందూదేశమున టంసాలలోమోడి వాతెజులనే యెక్కువగా చేయుదురని బజారులలో పుకారులు బహుళతరయ్యుని ఇంతలో బొంబాయి వర్తకులును, వ్యాపారులును సాధ్యమై సంకలనకు లాభమును బొందరలయునని మారుచున్నాను.

కలకత్తా పోర్టుట్రము.

యుద్ధమునకు వసూలు నిలిచిపోవుట. ప్రభుత్వమువారిచే నాజ్ఞాపించబడి పోర్టుకమిషన్ రెండు ముఖ్యములకు వసూలు ప్రారంభించిరి. మొదటిది బల్లి ఘట్టమును వారుచేయించి వృద్ధిచేయుట. రెండవదికిని బాన్సా నాకానిర్వాణకాల నేర్పలును. ఈ రెండిటికొకట 2 కోట్ల రూపాయల వ్యయము మరొపుచేయుటకేది. మూతన వాకా నిర్వాణకాల ఫలం నివృత్తు చేయుటకు వీలులేక యుద్ధాంతము వలనను నిలిచేవలయును ఈ వసూలులో కొంతభాగము ఈ సంవత్సరమే పూర్తిచేయబడవచ్చును.

జిల్లాబోర్డులు మహా న్యుదీయ ప్రాతినిధ్యము

అహ్మదాబాదు ఏప్రిల్ 27:— అలహాబాదుసంకల్పి మహాన్యుదీయ ప్రజలు ఆసరలి 15 నాము అబ్దుల్ ఉజ్జీవ్ సి. వి. గారి యాజమాన్యముక్రింద నొకసభచేసి మహాన్యుదీయ (స నిధ్యమునుగూర్చిన వాదములకు అనుబాధముగా పరిష్కారములను సుయముక్త పరగణా ప్రభుత్వమువారికి తన జ్ఞకుల వెల్లడించిరి. ఈ నియమ అలహాబాదు మునిసిపల్ బోర్డు యందు రాజప్రతినిధిగారి అనుమతికయ్యరలకు కొ క్రింద అసభికార పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని సభ్యుని నియమించుటకు గూర్చిన నిలిపివే

(రైటరు వజన్స్.)

శూచి: లభ పౌర మెంటు వారి ఆశ్చర్యము.

పాఠ్యము ఏప్రిల్ 28. — పరాను అధికావర్తియు పరి
 కటించుచున్నాడు — మూర్ఖజాతి ఎడమతట్టునను, అనకొరు
 పొంగితమునను, ఎననుకర్తనుకమిరురుకర్తనును తీర్చి. శుభశిరం
 గులనుండి అగ్నివర్షము కురిసినది. మూర్ఖజాతి కుడితట్టున అగ్ని
 కర్షముకురిసింది రెండు సార్లు జ్వలను అపరిచించిరి కాని, శుభశిరం
 గులనుండి కురిసిన అగ్నికర్షము చీలిన వారు కందికములనుండి
 బయటకు రాలేకపోయిరి. తక్కిన రంగమునందు శాంతియుగ
 నున్నది. వాకోటముందు జర్మను విమానమును పడగొట్టితి
 మి. క్షిప్తెన్నుకొప్పై రైలుకేమిది రైలుస్తేషనులమిదను, ఆర్మ
 విజువర్తన బుధవారమురాత్రి పరానువిమానముల నమృద్ధి
 గ బాబులను వేసినవి. ఆరాత్రే జర్మనుస్తేషనులమిద నురి
 యొకవిమానము 20 బాబులను వేసినవి.

అస్మియ సాకు రిగా (?) ను కదలిచేసినట్లు పెంటలు
నూళ్ళుగోను విల్లిఖకుడు చాచుచున్నాడు. కణరంగమున
దు ముండు నడుచుచున్న పైరులు రోపల్తో పరిగి భాగము
లను పట్టుకొనిరి. ఇట్టిః అస్మియ సాకు సోపన్యాట్టో గుట్ట
లను పట్టుకొనిరి. దానివలన వారు అక్కడకుండి ఫీరంగులను
చేసినయెడల పెంటలుతో పెరిము గుండు పడుచు.

[illegible]

బర్మా లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు వ్యవసాయము.

(శంకీవలః)

ఇంజనీరునకు చిత్తమెవరికి? మాజీ జే రామసుబ్బయ్య గారు కాకినాడలోని గుమాస్తాలు చేయక పనియేమి? ఈపట్టిని కొరవదల్చి గారి ఆశ్రయమని చెప్పుకొను కేసినానల్లి రామయ్య గారు అను గుమాస్తా గారితోటి ఇచ్చి ముట్టినట్లు ఒక చాఖరా ఇవ్వక పనిచేసి భాగస్వాములుగా నోరను అనుగగా మాకంపెనీని నమ్మజాలరానిదని తనదా పెట్టుకొనివారట. ఇట్టి స్థితిలో కార్యదర్శి లింగమల్లి రామచంద్రరావు గారు దొరకయూండారట. పరిశీలించుటకు కూడి సామాన్యసభ మొంబల్లు కార్యస్థానము నకుపోయి పిఠలునువోరధులైరి. ఈపర్యాయము 28 గ తారీ యన జరిగె సామాన్యసభలో పరిశీలించి తగుకడదని జనప్ర సక్తుల కట్టుబాటు చేయవలెనని భాగస్వాములు యిచ్చిపోయిరి. 28 క తేది సభకు భాగస్వాములుగాని వారివీరినిధులుగాని నోచరగుటకు ప్రార్థితులు.

క్రాంతక వానమును తప్పకుండుము అను ఒక కోర్కె
సామెంబడిది. పాండురంగ రావుగారు అందు ట్రయనింగు
అందురు. వారు నిన్నటిదినమున కోర్కె తెలిచిరి. కోర్కెలు
వేసంగియు తమ మేలి తేదీని మూయబడును.

కర్మముగియరుమున్ను ప్రే సావభూతి తీర్మానమును
ప్రతి కేవలమును సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి కుమారుడగు టి. ఎన్.
విశ్వనాథయ్యరు బి.ఎ. గాకే వంతులకు తీర్మానింపబడినది.

THE GREAT WAR.

The Naval Dash: Further Details.

Violent Italian Offensive in Trentino.

Introduction of Military Service Bill Postponed.

GERMAN SUBMARINE SUNK OFF EAST COAST OF ENGLAND.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

A German Submarine Sunk.

LONDON, April 28. It was announced that a German submarine has been sunk off the East coast. One officer and seventeen men were taken prisoners.

Steamers Sunk and Damaged.

LONDON, April 28. A Dutch tug and a Norwegian Barque have been sunk. The Norwegian Steamer "Siromnaes" has been sunk. The tug was named. The Dutch steamer "Dubhe" and "Mandeville" have been damaged. It is officially announced that the Norwegian Barque "Caiman" was sunk on the 25th instant by a German submarine off the west coast of Ireland. The Captain and nine of the crew were landed in a boat.

A Viscount Killed.

LONDON, April 28. The "Pioneer" announces that Viscount Quenington was killed in action on Sunday.

The German Naval Dash.

Tessellating of Residents of Bombarded Towns.

LONDON, April 28. The residents of Lowestoft and Yarmouth were most impressed by the wretched gunnery of the Germans. They were awakened by guns in broad daylight and saw the cruisers sailing broad-side on ten miles out, firing broadsides. Each ship fired at least ten rounds, and altogether a hundred shells, including twelve-inchers, were fired. Many went completely over the towns. The inhabitants sought the nearest available shelter, many in dug-outs in gardens. When the German attacks ceased they flocked to the cliffs and saw the cruisers being pursued by the British squadron, which was firing incessantly at close range, hitting the Germans repeatedly. One German monster staggered, and a flame spouted from the funnel of another. The sea was churned up by swiftly moving ships and exploding shells that it looked like a lake of foam. Suddenly a seaplane was observed coming from northward and, whatever its message, the Germans turned and went at full speed to the east and north, British destroyers hanging on their heels and worrying them.

The Military Service Bill.

LONDON, February 28. In the House of Commons Mr. Walter Long introduced the Military Service Bill, carrying out the Government's intention of passing the statement of the 26th April. Mr. Long admitted that it was distasteful to ask those who were the very salt of the army, to serve again, but they would get special consideration and promotion, and bounties. He said that youths of eighteen would be given a month of grace before they were called up. A new Home Defence Training Reserve would be created to enable men still to earn their living while they were immediately required. The Army Council considered power to transfer Territorials to other units essential.

Mr. Asquith, in a speech, strongly criticised the Government's extension of the service of time-expired men. He urged the Government to drop such a proposal and to proceed with the general scheme.

Mr. Asquith advised that the Bill should be withdrawn in order to avoid a general compulsion introduced.

Mr. Asquith replied that he could not give a decision on the subject at the moment. Later, yielding to numerous questions concerning details, Mr. Asquith has postponed the introduction of the Military Bill. Meanwhile he has been in his colleagues and announce the decision on the subject.

Double Taxation On Tea.

LONDON, April 28. In the House of Commons, Sir John Rees raised the question of double taxation on tea exported from Travancore. Mr. Chamberlain said he had no objection on the subject but would enquire.

The Derby Scheme.

Final Groups Called Up.

LONDON, April 28.—A Proclamation calls up groups to forty men.

LONDON, April 28. A British communiqué says:—The Bedfordshires last night were most successful in a raid near Carnoy. They rushed the trenches and drove the German remaining in the trenches, after fierce close fighting, into dug-outs where they bombed them. Our casualties were eight wounded and all were brought in. The German losses were considerable. The enemy last night heavily

bombarded the trenches east of Armentieres, near Freilighien, and entered the trenches south of Freilighien at 8 o'clock in the evening, but a counter-attack immediately ejected them. The enemy last night, after heavy bombardment, followed by the explosion of a mine, attacked the trenches at Hill 60, but were repulsed. Simultaneously, the enemy gained a footing in the saphead north of Hill 60, but bomb-throwers ejected him. Our trenches west of Zillebeke and northeast of Hill 60 and the battery positions near, were heavily shelled between 6 o'clock in the evening and midnight. An attack on St. Eloi was repulsed.

The enemy last night gained a footing in a crater in the Hohenzollern sector, but was immediately driven out. The enemy during the night sprang mines south-east of Souchez, north-east of Double Crassier, north-east of Vermelles and west of Hulluch. We sprang a mine in the Hulluch sector. The enemy at 5 o'clock this morning discharged gas from trenches south of Hulluch, and simultaneously put an artillery curtain over our lines north of Loos. A second gas-cloud was released at 7-30 this morning, at about the same place, and after a heavy artillery bombardment, the enemy gained a footing in our front and support lines east-north-east of Loos. A counter-attack by the Irish, within half an hour, ejected the enemy, who left many dead.

The enemy also advanced from the trenches south of Hulluch, but this attack was enfiladed by machine-guns, and many corpses were left in front of the trenches. The few Germans who reached our lines were driven out. Hostile artillery has been very active throughout today at various points. There was much aerial activity yesterday, and 19 combats took place in the air.

The machine reported yesterday as having been felled in our lines was a two-seater. She was three times attacked by a single-seater, at a great height, and the enemy pilot was shot through the heart and the observer through the body. The machine crashed to earth with the engine full on, from a height of 14,000 ft. One of our reconnaissances was attacked by eight hostile aeroplanes. All driven off, and one was brought down. Our reconnaissance was completed, and the machines returned safely, two being damaged.

France.

The Latest Paris Communiqué.

LONDON, April 28. PARIS. The communiqué says on the left bank of the Meuse there was intense artillery activity in the region of Accourt, Ensis and Cunieres. The enemy on the right bank made two feints at an attack accompanied by violent bombardments but our artillery prevented them leaving their trenches. The day was comparatively quiet on the rest of the front. A German aeroplane was brought down by gunfire in front of Vaux Fort. Three French aeroplanes on Wednesday night plentifully bombed stations on Etch-Bensdorf Railway and at Arnville. Aeroplanes on the same night dropped twenty eight bombs on a number of German stations and bivouacs.

Sir Douglas Haig's Report.

LONDON, April 28. Fierce fighting on the British front is described in the communiqué from Sir Douglas Haig. Besides a successful British raid on the German trenches at Carnoy in which the Germans lost heavily the communiqué mentions seven German attacks last night, and this morning preceded by gas clouds and heavy bombardments. All attacks were repulsed with severe enemy losses. The Germans gained a footing in trenches at four points but a counter-attack promptly ejected them.

The Camp at Marseilles.

LAHORE, April 28. LONDON, April 27th.—The Russian force is in France. The "Central News" Marseilles correspondent describes the Russian camp as enormous.—"C. and M. Gazette.")

Russia.

The Latest Petrograd Communiqué.

LONDON, April 28. PETROGRAD.—It is officially announced that the enemy has been bombarding the bridgehead at Ikskul for weeks past. There has been continued aircraft activity in the region of Dwinsk. A giant Russian aeroplane dropped bombs behind the German lines causing fires. German attempts at offensive at Baronovitch were repulsed. The Russians had the best of a sharp struggle for the village on Rovao-Kovel Railway. The Russians dislodged the Turks from a chain of positions in the mountains south of Bitlis.

The Allied Offensive.

An Italian Journalist's Views.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 27th.—Signor Calzabedolo, an Italian journalist, lecturing in Italy on the English efforts in the

TELEGRAMS.

war with the object of removing misconceptions assiduously propagated by Germany, states that the German staff are concerned about the Allied offensive. The Allies on the western front are at present in slight numerical superiority. When the Anglo-French are twice the number of the Germans the enemy will be obliged to shorten his front and withdraw to his own frontier. The enemy's losses at Verdun facilitated the Allies' plans and entirely failed to draw their reserves intended for the offensive.—("Pioneer.")

Austrian Offensive.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 27.—According to an Italian journalist at the front, the recent Austrian offensive at Sugana was carried out by fourteen battalions. Its object was to stop the Italian advance towards Val Purgina, which threatened to debouch northward and capture all Southern Trentino. Austrian papers associate the Government monopoly of the railways in the Agram-Laibach region and the despatch of many trains to Innsbruck with a contemplated Austrian offensive under the Archduke, who, after inspecting the front, has been distributing a bombastic proclamation.—("Pioneer.")

The "Central News" Rome correspondent states that the Austrians have evacuated Riga.

Italian Offensive.

LAHORE, April 28. LONDON, April 27th.—According to the "Idea Nazionale's" correspondent, the Italian offensive in the Trentino is now more violent than on the Isonzo.

The Italian advance guards occupied the southern outskirts of Rovereto. From the recently captured heights of Stosvaldo the Italians are able to dominate Trent itself.—("G. and M. Gazette.")

Turkey.

Turkish Attack Repulsed At Erzincan.

LONDON, April 28. PETROGRAD.—A communiqué reports the repulse of Turkish attack in Erzincan district.

Greece.

Withdrawal of Teuton Consuls at Cana.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 27th.—The "Morning Post's" Athens correspondent says that the Teuton Consuls at Cana have withdrawn, with their staff and archives, to a large village in the mountains, fearing arrest by the Allies' landing parties.—("Pioneer.")

Belgium.

The Bombardment of Zeebrugge.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 27th.—Dutch correspondents describe the bombardment of Zeebrugge on the 24th instant as the most violent hitherto reported. The harbour, docks and submarines were hit.

Africa.

Fighting in German E. Africa.

The British Success at Iranji.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 28th.—Reuter's Moshi correspondent describes the position of the Germans who retreated from Iranji to Dar-as-Salaam by the railway as precarious, being unmounted and unable to prevent General Van Der Venter from cutting the line east and west. They expected to concentrate towards the east and relinquish Tobore. The British success at Iranji was due to typical Boer tactics. Not a Burgher was exposed as the flanks slowly and cautiously enveloped the enemy. The enemy bolted before the enveloping was complete. The opposing forces were numerically about equal.—("Pioneer.")

EGYPT.

The Fighting at Katia.

Further Details.

LONDON, April 28. The Official supplementary reports of fighting at Katia on 23rd April says the Gloucesters, Hussars and Warwicks and the Worcester Yeomanry who were holding the position at Katia were attacked by a greatly superior force of Turks. They fell back fighting a rear-guard action. The Worcesters made a most determined stand but as their horses were killed they were unable to retire and a number were captured. According to prisoners the enemy consisted of a thousand Germans and picked Turkish infantry mounted on camels. The Katia oasis is now clear of the enemy except the force at Ber-eb Abi. The Turks paid dearly for the raid, their losses at Dueidar being particularly heavy.

Germany.

German Exchange.

ALLAHABAD, April 28. LONDON, April 27th.—The mark has risen slightly in Switzerland and Scandinavia.—("Pioneer.")

Rumania.

Roumania and Austria.

Attache and Documents Seized.

BUKHAREST, April 28. The Austrians at Brassow arrested the Roumanian Military Attache at Berlin and seized the documents he was conveying to Bukharest. He was eventually released, but the documents were retained and only returned when Roumania sent a note to Austria.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simsa.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 28.

The following telegram dated the 26th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

A German battle cruiser squadron, accompanied by light cruisers and destroyers, appeared off Lowestoft on Tuesday early in the morning. The local naval forces engaged it and in about 20 minutes it returned to Germany chased by light cruisers and destroyers. Four or five Zeppelins appeared during the previous night over Norfolk and Suffolk coasts, and on Tuesday night hostile airships raided Essex and Kent. They were met by brisk fire and returned, doing little damage.

The French report that the enemy, after a violent bombardment, made several attacks on Morchomme, the final attack being supported by a copious use of flaming liquid. The Germans were repulsed with important losses. There was intense artillery activity in the Avocourt region, and German attempts to carry the advanced posts in Avocourt Redoubt were repulsed. The Germans intensely bombarded Hill 304 and Esnes and Cumieres. The French, after artillery preparation, carried away all the wood in the region of Vileauvois and repulsed a German attack on La Chapelle in Lorraine.

The Russians report that the enemy bombarded the bridgehead at Uzkul.

The British report mining, artillery and air activity. British naval aeroplanes attacked the aerodrome at Mariakirke.

Another Telegram.

The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The French report violent bombardment of the region of Avocourt, Hill 304, Esnes and Montzeville, also of Haudrament and Rouvaux in the Woëvre.

The British report that the enemy sprang a mine in Souchez and entered our trenches, but was driven out.

The Russians report that the Germans attempted to assume the offensive south-east of Vienna but without success. The Russians repulsed the Turkish offensive, in the direction of Erzincan, despite the heavy guns employed.

In the bombardment Lowestoft and Yarmouth only two men, one woman and one child were killed and twelve persons wounded. Material damage was not serious.

A Zeppelin raided the east coast of Kent on Wednesday night.

Export of Saltpetre

SIMLA, April 28.

It is announced for general information that in supersession of the notification in this Department, No. 14953-36, dated the 20th September 1915 the Governor-General in Council has been pleased to prohibit absolutely the export of saltpetre from India except under permit from the Chief Customs Officer of the Port from which it is desired to export. Such permits will be granted by Collectors on all applications for export to the United Kingdom provided that the application is supported by proof that the amount tendered for export has been sold to or has been offered for sale to Charles Wimple Sons and Co., 21 Mining Lane, London, three on board, prices not exceeding certain maximum rates, information as to which can be obtained by interested persons on application to the Chief Customs Officer of the Port. This procedure applies only to exports to the United Kingdom and will take effect from the first May 1916. The prohibition against the shipment of crude saltpetre continues. Applications for the export of refined saltpetre to Australia and New Zealand will continue to be addressed to the Government of those countries. Shipments to other countries than the above will in certain circumstances be permitted, but in such cases applications should be addressed to His Majesty's Secretary of State for India.

Wheat Outturn.

DELHI, April 28.

Harvest operations still continue, but the outturn in this and the neighbouring districts promises to be very short. The Government estimates of wheat crop at eight and half million tons is higher than was expected. Wheat prices remain steady locally with no buyers. Government orders to buy are still awaited, and the season consequently is much belated. There possibly remain in the country one million tons of old crop wheat, which added to the Government estimate of the new crop would show a total stock of nine and half million tons. Ordinarily speaking we might expect about one million tons of this to be available for export, but high freights will probably tend to reduce this figure.

—0—

SIMLA, April 28.

A Press communique says:—The Government of India wish it to be generally known that no passengers will be allowed to land at Genoa without passports bearing the visa of an Italian Consular Officer at the port of embarkation.

The despatch from General Sir John Nixon K. C. S. I. relative to the operations in Mesopotamia from the middle of April to the end of September last which appeared in the second supplement dated the 5th April to the "London Gazette" of the 4th April is republished in the current issue of the "Gazette of India."

Bombay.

New War Hospital in Bombay.

BOMBAY, April 28.

On the 1st May the new massive building of the G. I. P. Railway Audit Office, which is still under construction at the rear

of Victoria Terminus Railway Station, will be opened as a fully equipped war hospital for British troops, with a total accommodation of five hundred beds. The new hospital will be named the Victoria War Hospital and will be run by the staff of the Bombay Presidency General Hospital at Alexandria, under the command of Lieutenant-Colonel Smith, I. M. S. This will be the fifth war hospital in Bombay.

Bombay Provincial Conference.

BOMBAY, April 28.

The Eighteenth Bombay Provincial Conference commences its sittings here to-morrow afternoon and will last for three days. Elaborate arrangements have been made by the Reception Committee. Mr. G. S. Khaparde of Amraoti, President-elect, arrived at noon to-day and was accorded a splendid reception. Mr. B. G. Tilak, Mr. Joseph Baptista, Dr. Munji (Nagpur), and other leaders have also arrived. Mr. Gandhi is expected to-morrow morning. About 300 delegates are already in, and as many more are expected.

The Home Rule Committee formed in Poona last year meets this evening.

Trend of Money Market.

BOMBAY, April 28.

Bombay and Calcutta, writes a financial correspondent of the "Times of India," appear to have different opinions regarding the early trend of the money market. Calcutta declares that, as jute will not require accommodation, money will be plentiful and easy. Bombay opinion indicates that the Government treasuries are empty, that the banking reserves are limited, that there is a considerable currency shortage, and that, according to economic theory and practice, money cannot be easy. Bombay considers that it will be injudicious if the level of money in India is made lower than the level of money in London. In the Bombay bullion market the dealers do not hope for easy money. The share bazaar is straining all its nerves to get accommodation. Money will presently be required for wheat finance.

A Parsi Memorial Column.

BOMBAY, April 28.

It is popularly believed among Parsis that when their ancestors first came to India several centuries ago as refugees from Persia they settled down at Sanjan, a place near Demau on the coast of Guzerat. About two years ago a movement was set on foot to erect a memorial column at Sanjan, and a subscription list was opened to carry out the object. Dr. Jivanji J. Mody, Secretary of the Parsi Punchayat Funds, placed himself at the head of the movement, and about Rs. 20,000 have been collected. A plot of land measuring about three acres has been purchased and a spot selected for raising a pillar, which will be of granite and about 50 feet high. A tablet will be placed on the column with suitable inscription and the names of the several donors who have subscribed Rs. 1,000 each.

Price of Sovereigns Advanced.

BOMBAY, April 28.

The price of sovereigns here has advanced to Rs. 16-8 each. The "Times of India" in its commercial columns says. They are required to supply gold for the manufacture of ornaments. There has been a great rise in the price of commercial silver bars, the quotation for which is approximately Rs. 94. Bullionists are asking whether if the war lasts for a considerable time the price of silver will reach a level when it will pay to melt rupees to supply bullion. There are wild reports in the bazaar that the Indian mints will be shortly thrown open to the free coinage of silver. Meantime large fortunes are being made by Bombay dealers and speculators in silver.

European Causes Hurt to a Moslem.

In a Railway Train.

BOMBAY, April 29.

At the Esplanade Police Court the Third Presidency Magistrate yesterday issued summons against W. Starr Jordan a resident of Calcutta on a complaint made by Mr. Abdul Ali, Managing partner of a Japan firm charging Jordan with voluntarily causing hurt in a railway train. The complainant in his information alleged that he was a first class passenger from Bombay to Calcutta in a mail train on the 12th instant, one lower berth being previously reserved for him. The other lower berth of the compartment was occupied by Mr. Chandbhoj, Engineer. The accused with another European friend and two dogs came into the compartment at the Victoria Terminus. As the train started the accused let the dogs loose causing annoyance to the complainant and Mr. Chandbhoj. The complainant on protesting an altercation followed and it is alleged that the complainant and his friend were assaulted and insulted. Afterwards the accused with his dogs was removed from the compartment by a railway official.

Moulvi Rafiuddin Defeated.

POONA, April 28.

The contest to represent the Mahomedans of the central division on the Council of His Excellency the Governor of Bombay proved a very close one. The result declared at the office of the Commissioner C. Division, this afternoon was as follows:—Mr. Ebrahimji Ademji Pirbhoy 174, Mr. Ebrahim Haroon Jaffer 164, Moulvi Rafiuddin Ahmed 129 votes. The first named was declared elected.

Share Market.

BOMBAY, April 28.

The market in cotton mill shares experienced a further rise to-day and the rates advanced by 15 to 20 rupees in some concerns. Centrals advanced to Rs. 2255. Colaba land and Mill shares are steady at Rs. 1335. Crescents firm at Rs. 117½. Currimbhoys at Rs. 255. Davids at Rs. 492½. Fazulbhoys at Rs. 470. Indore Malwas at Rs. 280. Madhows at Rs. 1455. Standards at Rs. 1235 and Swadeshis at Rs. 1730. Bank shares are neglected. In miscellaneous shares Tata Iron and Steel advanced to Rs. 149½ and deferred to Rs. 630. Tramways were steady at Rs. 244. 3½ per cent Government paper is quiet at Rs. 80-12 and Rs. 81-4 for large and small pieces respectively.

Mysore.

Anglo-Indian Regiment.

Bangalore Meeting.

BANGALORE, April 28.

The public meeting which was held this evening under the presidency of Hon'ble Mr. H. V. Cobb, C. S. I., O. I. E. Resident in Mysore in connection with the recruiting of men for the Anglo-Indian Regiment, was a great success. Long before the appointed time the Mayo Hall where the meeting was held was filled. European and Anglo-Indian ladies and gentlemen, many of the prominent residents of the station and some of the officers and men of the various territorial regiments stationed in Bangalore were present. The Girl Guides and Boy Scouts enlivened the proceedings with patriotic songs, and the band of the 1-9th Hampshire Regiment played selections appropriate to the occasion. Mr. E. H. Elliott, President of the Bangalore Branch of the Association in the course of his speech explained the objects of the meeting, which, he said, were to express their gratification to the Government of India and to remind the Anglo-Indian community of their duties and responsibilities at the present moment. He alluded to the humiliation the community had to feel by being prevented from taking to military service, but they were all glad that they were now allowed to take up arms in the defence of their country. In conclusion he made an appeal to the young men to respond to the call of duty and do honour to the community to which they belonged.

Mr. H. Cameron of Secunderabad, who represented the Hon'ble Mr. J. H. Abbott, President of the League, said that after coming to Bangalore he made careful enquiries about Anglo-Indians and found that more than 200 of them had already gone to the front. On behalf of the community he appealed to them to join the force. Immediately after this 33 young men walked up and registered their names for enlistment. Mr. Cameron again strongly appealed when three more came forward.

The Hon'ble Resident wished all honour and success to the 36 gallant young men, who had come forward.

In the course of his speech Mr. Elliott's statement to the "Morning Post" correspondent that they in India had not realised the true state of the war as they had in England but he said they all knew what they were doing in India and what magnificent response they had made. After referring to the work of the British navy which had given security to them in India the Hon'ble Mr. Cobb said that at last Anglo-Indians had their call to serve their King and country. It was not only their duty but it was also their privilege to fight for the Empire. In conclusion he hoped that other brave lads would come up and that Bangalore would keep up its tradition for its loyalty. He announced that H. H. the Maharaja has informed him that the movement for Anglo-Indian recruiting had his great sympathy, and any lad in service who had joined the force would receive special consideration and treatment at the hands of the Government.

Compulsory Education in Mysore.

BANGALORE, April 29.

Apropos the report regarding compulsory primary education in the Mysore State enquiry has been under scheme for compulsory primary education has been under consideration of the Durbar for some years past and a special regulation has been passed for giving partial effect to the scheme in selected areas in some districts. These areas have now been largely increased and from the 1st July compulsory education will be enforced in 27 centres, which are distributed throughout all districts of the Province. These centres are either municipal areas or populous rural places. A Committee of local gentlemen has been appointed in these areas to superintend compulsory education. Elementary education regulation in these selected the scheme is worked out provides that in these selected areas parents and guardians are required to send their children between ages of 7 and 11 years. Exemptions from school attendance are allowed on reasonable excuses as in cases of boys receiving private education or suffering from sickness or during the agricultural season. The Government may also exempt any particular community from provision of Rs. 2 or Rs. 10 if the offence is repeated, is laid down in the case of those who do not send their children to school with the prescribed ages and a fine not exceeding Rs. 20 in case of those who employ children. It is expected that many more centres will be added soon.

BRIEF TELEGRAMS.

THE P. and O. Company's steamer "Kashmir," with the outward mails of the 14th instant, passed Suez at 4 P. M. on Thursday, the 27th instant.

BANGALORE, April 28th. — Mr. R. H. Campbell, C. I. E. Private Secretary to His Highness the Maharaja of Mysore, who had availed himself of six months' leave has been granted an extension of leave by

LATEST TELEGRAMS.

A Battleship Lost.

LONDON, April 28.

It is officially announced that H. M. Battleship "Russel" has been sunk by a mine in the Mediterranean. Twenty four officers and 676 men have been saved and 124 are missing.

The "Russel" was one of the oldest Battleships and she was Captain William Bowden Smith. Both were saved.

Sir E. Carson on the Military Service Bill.

LONDON, April 28.

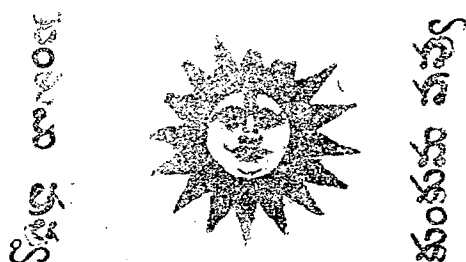
In the Commons Sir Edward Carson forcefully criticised the provisions of the Military Service Bill characterising its position as unfair compulsion. He considered that it had demanded time expired men was intolerable (cheers) and compulsion that Government should introduce general conscription otherwise it would not receive much support from him and his supporters. (Cheers).

గ్యాల్వీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు పాఠశాలను నడుపుటకు, వాటిని నడుపుటకు... గ్యాల్వీస్ మోటారు పాఠశాల... 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

(41) గ్యాల్వీస్ లిమిటెడ్ కో., బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వులను విక్రయించు వారు కుంకుమ పువ్వులను... కుంకుమ పువ్వులను విక్రయించు వారు...

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (43) 21, హమ్మింగ్స్, బొంబాయి.

నదాచారము

నాంధ్రీతాత్పర్యము... నదాచారము... 15 విధములు, బుద్ధిమంతుల పాత్రములు...

చిరునామా: ఎడిటరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు.

Advertisement for Maharaja Soap featuring an illustration of a woman and text describing the soap's benefits.

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్నం జిల్లా అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణ స్టీమ్ ట్రాక్టింగ్ కంపెనీవారిద్వారా 1916 సం॥ మేము 16 తారీఖు లగాముకు మిక్కిలి నవీనబద్ధముల ననుసరించి...

- (1) మాడుగులనుండి రైల్వేవారి గం 5 ని 30 కు బయలుదేరి వడ్డూది వోడవరముమీదుగా అనకాపల్లికి గం 7 ని 45 కు చేరును. (2) అనకాపల్లినుండి రైల్వేవారి గం 10 ని 15 కు బయలుదేరి వోడవరము వడ్డూదిమీదుగా గం 12 ని 30 కు మాడుగుల చేరును. (3) మాడుగులనుండి తరగతి గం 1 టకు బయలుదేరి వడ్డూది వోడవరముమీదుగా గం 3 ని 15 కు అనకాపల్లి చేరును. (4) అనకాపల్లినుండి రాత్రి గం 9 ని 20 కు బయలుదేరి వోడవరము వడ్డూదిమీదుగా రాత్రి గం 11 ని 35 కు మాడుగుల చేరును.

Table with 3 columns: Route, Time, and Fare. Details of steam motor bus routes and fares.

రాధాకృష్ణ స్టీమ్ ట్రాక్టింగ్ కంపెనీ, అనకాపల్లి. ప్రాత్రయిటరు:- నాగులకొండ రాధాకృష్ణ శ్యా, మదరాసు.

N. Radhakrishniah, 148-149, Devarajamodali Street, Madras.

వైద్యవిద్య

దీనియందు మెండు వైద్యబోధనలు నందియున్నవి... 144 పుటలుగల పుస్తకము మీ యింటివద్ద ఏ కన్పుయింటే...

వ్రతావ కస్తూరిమాత్రలు

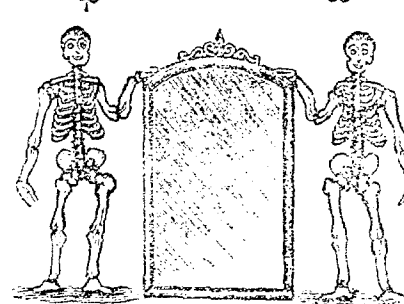
ఇవి మంచి కస్తూరి బేర్లు చేయబడినవి. సువాసన గలవి. అబ్జెక్టు, వాయువు, జ్వరము, నవ్విపాతము, దిగు జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి లక్షణములు...

DIRECT IMPORTERS.

- 1 సిప్రొ రాసోపు గు. 1-14-0 2 వెన్నెలకము 2-4-0 3 డిప్రో ఎస్ టైమ్ 2-8-0 4 లైట్స్ రెటెంటు 2-10-0 5 ముక్కులు చిన్నగడియము 4-8-0 6 డిప్రో మెంబెరి 6-0-0

గోరొజనము తులం గకి రొంం రసధన్యము 100 లు 1-0-0 మంతు పువ్వు 20-0-0

అద్భుతశక్తి గల అద్దము

దీని అద్భుత శక్తిని దావాల జరితులు వ్యాధులు మున్నగువాని గూర్చియు గర్భవతులగు బంధువులను గూర్చియు పోయిన సాక్షులగుర్చియు తెలిసికొనటకును, దొంగ రూతులను చనిపోయినట్టియు మృత్యుమున కేగిట్టియు బంధువులను చూచి మనశ్శాంతిని కలిగించుకొనటకును నీ మానవమనగల భావములను గ్రహించుటకును సాధుపుంగవులను దర్శించుటకును హిందవులు బౌద్ధులు క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు లేక మరి ఏ ఉత్తము వారైనను వారి వారి మతతత్వ పారస్వమును తెలిసికొనటకును ఈ అద్దము ముఖ్యమగు సహాయమును కల్పించును. ఒక్కసారి చూచిన నందే మాను లన్నియును తీరిపోవును. ఒక్కొక్క అద్దమువలె పోటీకి సహా రూ 2-15-0.

ఉత్తరములు వ్రాయగోరు వారి క్రింది చిరునామాకు అంగ్లభాషలో స్పష్టముగా పూర్తిగా తమ నిలాసమును తెలుపుచు ఉత్తరములను వ్రాయవలెను. Indian Spirtnal-Bureau 83 Musjidbaree Street P. O. Simla, Calcutta. 380

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును కాల్వకును ఖలును సాంఘిక స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తరమున పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి కఠినసాధ్యమును దృఢగ్రాతమును ఆయుర్విద్వంశి ఇచ్చియున్నాడు. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయునును. పోస్టు చార్జియు మీమే భరించినం చెడము. మొదలనే వ్రాచి యును. వైద్యశాస్త్ర మునిశింకర్ గోవిందజీ, ఆంకవిగ్రహ బౌద్ధభాషాశాల, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Advertisement for ARMS & AMUNITION. Includes text in Telugu and English, and a decorative border.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్స్ అండ్ ట్రాక్టింగ్ కంపెనీ. 283 284

తొమర తెలము ఉత్పత్తి 1-3 0-4-0, 12-3 రూ. 2-10-0 అప్పులొనము విహా, 7, తంబుకట్టివీధి మదరాసు.

దట్టిగారి అసాక్షిక

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, నయం గోగమును నివారణ చేయుటకు నమ్మకమైన మందు. దగ్గును, తదితర భాదలను కుదుర్చు కొనుటకు దీనిని సురక్షితముగ నేవించవచ్చును. అనేకులు దీనిని వాడుట యే, దీని సుప్రసిద్ధతను వెల్లబుచ్చుచున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అమృత ప్రసాధి

దా ని, ని నా రణ. ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్జీత గుర్రత్నము (స్పెరిఫిక్ గ్రావిట్) తగ్గించి, అతియూతమునాపి, మూత్రమునండి నెడలు తెలుపు కదార్థమును అణచి వేయు మందు. అంటిగ్లికోసూరియా చేయవనినే, ఈ మందును చేయగలరు. 50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ నందు హిందూ దేశమున జయ ప్రదముగా నుపయోగింపబడు చున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

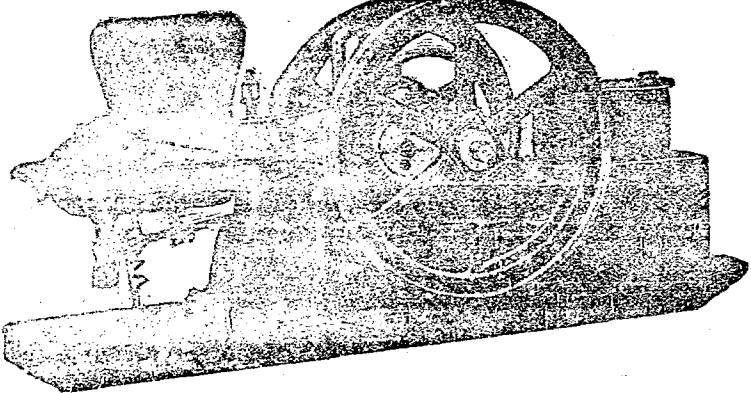
దయ్యగారి బగ్గికిల్

(నల్లి సంచారిణి). ఈమందు నల్లలను నాశనము చేయ గలదు. నల్లలు చేరు బొక్కలలోను, చేరుటకు నీలయిన కంఠలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లలన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ వాసులకు జేయు బగ్గికిల్ చాల ఉపయోగకారి.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0.

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS

దట్టియు, ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
మండులవ్యాపారులు, కళంకు రోడ్డు, మదరాసు

"అమెక్ కో" యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నదిపుటకు నీ పిల్ల వాగు అయిదు విముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రప్రకారముగా గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది. పంపులకు, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను నాడా పేక్ రీలను, అచ్చయంత్రములను, మొదలగు వానావిధ యంత్రములను అచ్చయముగ నడపగలదు. నెల అతిసులభము, పనిచేయుదుటకు వ్యయమును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా సూక్ష్మ వ్యామనమున్నవి. వెంటనే జాలివరి చేయబడును. వెలుగు, ఇతర విషయములు తెలిసికొనగోరువారు జయ కేసి మా కిట్లు వ్రాయును.

బెన్టు అండు కంపెని లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
బ్రాస్టవాక్కు నెం 63, మదరాసు.

(Baron & Co.)

బ్యారన్ అండు కంపెని

వారి మేలైన సువాసన నన్యపురా, సాదానన్యము.

తిప్పకు మార్గ గ్లాసుబుడ్డి 1-కి రు. 0-4-0
మొదటితరం సాదానన్యం కేర 1-కి రు. 0-14-0

మేము తయారుచేసెడి నన్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకు చేతను, అపువధ మూడికలవల్లము, నువాసన ద్రవ్యము చేతను చేయబడినది. ఇది శిశోభారములు, ఒంటి తల నొప్పి, పీడన, దీప్త పడికములు, నువ్వు ప్రి, మోములు ఇత్యాది శిశోరోగములకు అవలీలగా కుదుర్చుకొను గార, యిది యుపయోగించుచున్న, శరీరదృఢతను, బుద్ధి ప్రకారము, నరకులకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యూర యోగించినందున ఇతర నన్యములకు అపేక్షించును. నన్య జకల యుపయోగ నిమిత్తము ఈ నన్యమును సామాన్య ధుకే విక్రయించుచున్నారము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క గుణములను గ్రహించుకొనుచు ముందుకొనక.

డబ్బు బుడ్డకు రు. 2-8-0
రెండవతరం కేర 1-కి రు. 0-12-0

బ్యారన్ అండు కంపెని. 18 నెం. సెకండులైక్ బీచ్, మదరాసు.

Amuljan Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమావృత
సతివారము వేలకువేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు. 0-8-0
తలనొప్పులమాన్యును, వాయువు పోట్లు బోగొట్టును, శిశువుల నొప్పుల తారదోలును. పోట్లు బోగొట్టును వనములకలచే హిందూ దేశమునకు తయారుచేయబడు మంచియంద్రు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు.
సువాసన గలిగి యుండును.
అమృతాంజనం దీని 6, జంబుకెట్టి, జడగాను.

శ్రీమదాంధ్ర బంధువుల వృత్తి

[శ్రీ దత్త కావ్యము.]
వ్యాసముహర్షి విరచితములగు మహానాటక భుజానాటక లోక నిరమితము. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది, ఏయేములు ముల పుట్టి పరిణామముల జరిగినది? మనుజుల స్థితి మొదలు నెట్లుండే? మలభేదములకలిగి? ధర్మము తెచ్చుటకు మార్పు పొందే? ఆచారవ్యవహారము తెల్లమునాడే? ఈ విషయలగు విషయము తెన్ను యొందు స్వప్నముగ వివరింపబడియున్నది. వరకురాచక్రత్రము, శరచక్రవర్తి మొదలగువారి చక్రత్రము కొండు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు ముద్రించుచున్న ప్రపంచ నీతిగతులు ముంజెట్టుండెనని యూహించి ప్రపంచ విషయము లింద సేకములు వివరింపబడియున్నవి. సోపాన గ్రంథమునై మంచిమచ్చి ప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శ్రీవిమలకులభామ. మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి నిండు కాగితము లై యందుచేయుచుబడియున్నది. 900 పుటలు రు. 4-0-0. బంధువుల వృత్తి రు. 0-0 కచ్చులు శ్రీ శ్రీ. పుటమువారి ఉత్తరముల ప్రాయమున్ను.
(4-12-14) బంధువుల వృత్తి వివరము, తెలుగుపండితుడు, ముద్రించినది "ప్రజ్ఞానాచార్యులు, కరీం."

విద్యార్థి సౌకర్యములు

కొన్ని దినముల వరకు మాత్రమే విద్యార్థులకు కావలసిన ద్రామింగు బుక్కులు, ఎస్కర్ సైజు బుక్కులు, స్టూడెంటు నోటు బుక్కులు, ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కేర్, బాక్సులు, ద్రామింగు ఇన్స్ట్రుమెంటు బాక్సులు, పుట్రూల్లు రబ్బరుతుండ్లు ముతయు అనేకవిధములైన సామానులు సరసముగా దొరకును వలయు వారలు క్రింది అడ్రెస్సులకు వ్రాసి తెలిసికొను వలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో
అనందా ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:-గా. హరినగోపత్రమరావు, ఎం. డి. శైలిసులభము. 3 వల చదివినట్లు చదువుకొన్నవారు. బహుశాచివకాలమునుండి భాగముల బన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాబడును. చందాపద్ధతి అరుసంచికలకు రు. 2-1 అంచెకాలి లేదు. ప్రవేశమునుము లేదు. సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా వంపుచున్నాము.
యమువారు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము
(?) 145, కామిడి, మదరాసు లోని ప్రాయము